

A scenic waterfall cascading over mossy rocks in a forest. The water is white and frothy as it falls, surrounded by lush green moss and rocks. The background shows a rocky cliff face.

ДИМИТЪР КОНСТАНТИНОВ

СКРИТОТО СЪКРОВИЩЕ НА БИБЛИЯТА

Крилати слова от Библията в нашето ежедневие

Издателство „Верен“

ДИМИТЪР КОНСТАНТИНОВ
СКРИТОТО СЪКРОВИЩЕ НА
БИБЛИЯТА
КРИЛАТИ СЛОВА ОТ
БИБЛИЯТА В НАШЕТО
ЕЖЕДНЕВИЕ

chitanka.info

В настоящата книга са събрани популярни изрази, навлезли отдавна в нашия ежедневен език, които всъщност произхождат от Библията. Знаете ли, например, че добре известната българска мъдрост „който не работи, не трябва да яде“, идва от Библията?

Ще откриете и много други изненадващи изрази, над които си струва да размислим.

Замисляли ли сте се колко често в разговори цитирате Божието Слово? Ще се удивите, че даже човек, който не е чел Библията, много често използва изрази, чийто произход е от нея.

Настоящото четиво няма претенции нито за научно изследване, нито за изчерпателност. Целта ни е била да намерим популярни изрази от Библията в нашия ежедневен език и да посочим мястото и смисъла, който се влага в тях при употребата им. Става дума както за буквални цитати от Библията, така и за изрази, чийто подтекст е заимстван от събития, отразени в Светото писание. При съставянето на четивото решихме, че е полезно да поднесем на читателя по-голяма извадка директно от съответните книги на Библията, за да може той да се запознае с контекста, в който е произлязъл съответният израз.

След направената библиографска справка сред българските източници се установи, че има едно изключително задълбочено и систематизирано изследване в тази област. То е на професор Върбан Въртов^[1], в което той анализира подробно и задълбочено от фразеологична гледна точка огромен брой изрази с библейски произход (над 1000) в нашия език. Нашите цели и задачи бяха други.

При подредбата на изразите сме използвали последователността на книгите от Библията, в които те са употребени, тъй като сметохме, че подредба по други критерии, напр. тематични, изисква силно детайлизиране на задачата и води до нейното значително усложняване, докато азбучното подреждане има по-формален характер и е полезно повече при справочната литература.

Димитър Константинов

[1] Въртов, Върбан, Библията в езика ни: речник на фразеологизмите с библейски произход (2002, Слово, Велико Търново)

↑

1. ПОЧИВКА СЛЕД ПРАВЕДЕН ТРУД

Означава: да си починеш, след като си извършил трудни и полезни дела

Изразът е от библейското повествование за сътворението на света:

И Бог благослови седмия ден и го освети, защото в него си почива от цялото Си дело, което Бог беше създал и сътворил.

Битие 2:3

2. С ПОТ НА ЧЕЛО

Означава: тежък труд, работа с много усърдие, умение и при голямо напрежение; постигане на нещо с много усилия

Изгонвайки Адам от Рая, Бог му казва:

С пот на лицето си ще ядеш хляб, докато се върнеш в земята, защото от нея си взет; понеже си пръст, и в пръстта ще се върнеш.

Битие 3:19

3. БЕЛАЗАН (ДАМГОСАН) ЧОВЕК. БЕЛЕГ (ЗНАК, ПЕТНО) НА КАИН

Означава: човек, който носи белег за вина, белег който се носи, за да те издава пред хората

Каин убива брат си Авел от завист, че жертвоприношението на Авел е прието по-благосклонно от Бога. Бог му налага наказание да бъде прогонен от родината си и да бъде бежанец. Но за да не бъде убит, Бог го бележи със знак, който той ще носи до края на дните си. Името Каин днес е синоним на братоубиец.

И Адам позна жена си Ева, и тя забременя и роди Каин^[1]. И каза: С *помощта* на ГОСПОДА придобих мъж.

Роди още и брат му Авел^[2]. Авел стана овчар, а Каин стана земеделец.

И след време Каин принесе жертва на ГОСПОДА от земните плодове. И Авел също принесе от първородните на стадото си и от тлъстината му. И ГОСПОД погледна благосклонно на Авел и на жертвата му, а на Каин и на жертвата му не погледна благосклонно. И Каин се разсърди твърде много и лицето му се помрачи.

И ГОСПОД каза на Каин: Защо си се разсърдил и защо е помрачено лицето ти? Ако правиш добро, не е ли прието? Но ако не правиш добро, грехът лежи на вратата и към теб ще бъде неговото желание, но ти владей над него.

А Каин каза *това* на брат си Авел. И когато бяха на полето, Каин нападна брат си Авел и го уби.

И ГОСПОД каза на Каин: Къде е брат ти Авел? А той каза: Не зная. Пазач ли съм аз на брат си?

И Бог каза: Какво си направил? Гласът на кръвта на брат ти вика към Мен от земята. И сега, проклет да си от земята, която отвори устата си да приеме кръвта на брат ти от твоята ръка! Когато работиш земята, тя няма вече да ти дава силата си; бежанец и скитник ще бъдеш на земята.

А Каин каза на ГОСПОДА: Наказанието^[3] ми е твърде тежко, за да мога да го понеса^[4]. Ето, гониш ме днес от лицето на земята, и ще се скрия от лицето Ти и ще бъда бежанец и скитник на земята; и всеки, който ме намери, ще ме убие.

А ГОСПОД му каза: Затова, който убие Каин, на него ще се отмъсти седмкратно. И ГОСПОД сложи белег на Каин, за да не го убие никой, който го намери. Тогава Каин излезе от присъствието на ГОСПОДА и се засели в земята Нод^[5], на изток от Едем.

Битие 4:1–16

Означава: наличие на много грехове, греховно, неморално
Идва от имената на библейските градове Содом и Гомора, наказани от Бога заради греховете и разпуснатите нрави на жителите им и изтрети от лицето на земята със сѳра и огън.

Привечер двамата ангели дойдоха в Содом. А Лот седеше в содомската порта и като ги видя, Лот стана да ги посрещне, поклони се с лице до земята и каза: Ето, господари мои, отбийте се, моля ви, в къщата на слугата си и пренощувайте, и измийте краката си, и утре станете и си идете по пътя. А те казаха: Не, ще пренощуваме на улицата. Но като настояваше много, те се отбиха при него и влязоха в къщата му. И той им направи угощение и изпече безквасни хлябове, и ядоха.

Но преди те да си легнат, градските мъже, содомските мъже, млади и стари, целият народ, от всички краища *на града*, наобиколиха къщата. И викаха на Лот и казаха: Къде са мъжете, които дойдоха у теб тази нощ? Изведи ни ги да ги познаем!

А Лот излезе при тях пред вратата, затвори вратата зад себе си и каза: Моля ви се, братя мои, не правете *такова* зло! Ето, имам две дъщери, които не са познали мъж; тях да ви изведе въвн, и им сторете, каквото искате. Само на тези мъже не правете нищо, понеже затова са влезли под покрива ми!

Но те казаха: Махни се оттук! Казаха още: Той дойде тук самичък и чужденец, а иска още и съдия да бъде! Ей сега ще постъпим с теб по-лошо отколкото с тях!

И настъпиха силно срещу човека Лот и се приближиха да разбият вратата. Но мъжете протегнаха ръце и дръпнаха Лот при себе си в къщата и затвориха вратата. И поразиха със слепота мъжете, които бяха пред вратата на къщата, от малък до голям, така че се измориха да търсят вратата.

Тогавa мъжете казаха на Лот: Имаш ли тук някой друг — зет или синове, или дъщери, или които и да било

други, които имаш в града — изведи ги от това място; защото ние ще погубим мястото, понеже викът им стана силен пред ГОСПОДА и ГОСПОД ни изпрати да го погубим.

И така, Лот излезе и говори на зетьовете си, които щяха да вземат дъщерите му, и каза: Станете и излезте от това място, защото ГОСПОД ще погуби града! Но на зетьовете му се видя, че той се шегува.

Когато се зазори, ангелите настояваха пред Лот и казаха: Стани, вземи жена си и двете си дъщери, които са тук, за да не погинеш сред беззаконието на този град!

Но той се бавеше, затова мъжете хванаха за ръка него, жена му и двете му дъщери, изведоха го и го оставиха вън от града, понеже ГОСПОД го пожали.

И като ги изведоха вън, *единият* каза на Лот: Бягай за живота си! Да не погледнеш назад, нито да се спреш *някъде* в цялата тази околност! Бягай на планината, за да не погинеш!

А Лот им каза: Ах, не, Господарю! Ето, слугата ти намери благоволение пред Теб и с опазването на живота ми Ти правиш *още* по-голяма милостта, която си ми оказал; но аз не мога да побягна на планината, да не би да ме постигне злото и да умра. Гледай, този град е близо и е малък — моля те, да прибягна там! Нека побягна там — не е ли малък *град*? И така животът ми ще се запази.

Той му каза: Ето, слушам те и за това нещо, че няма да разоря града, за който ти говори. Бързай, бягай там, защото Аз не мога да направя нищо, докато ти не стигнеш там. Затова този град се наименува Сигор^[6].

Слънцето изгряваше на земята, когато Лот влезе в Сигор.

Тогава ГОСПОД изля върху Содом и Гомора сяр и огън от ГОСПОДА от небето. Той разори тези градове и цялата околност, всичките жители на градовете и земните растения.

Но жена му след него погледна назад и стана на стълб от сол.

И сутринта Авраам подрани на мястото, където беше стоял пред ГОСПОДА, и погледна към Содом и Гомора и към цялата земя на равнината, и видя, и ето, дим, като дим от пещ, се издигаше от земята.

Битие 19:1–28

5. КАТО ПЯСЪКА В МОРЕТО

Означава: безбройно много, в излишък

Изразът се среща на изключително много места както в Стария, така и в Новия Завет.

А Ти си казал: Наистина ще ти сторя добро и ще направя потомството ти като морския пясък, който поради множеството *си* не може да се изброи.

Битие 32:12

Йосиф събра твърде много жито, колкото морския пясък, така че престана да го мери, защото беше без мяра.

Битие 41:49

А филистимците се събраха да се бият с Израил: тридесет хиляди колесници и шест хиляди конници, и народ като пясък на морския бряг по множество. И се изкачиха и се разположиха на стан в Михмас, на изток от Ветавен.

1 Царе 13:5

За това аз съветвам да се събере при теб целият Израил, от Дан до Вирсавее, многоброен като морския пясък, и ти лично да отидеш в боя.

2 Царе 17:11

Тогда казах: Ще умра в гнездото си и дните *си* ще умножа като пясък.

Йов 29:18

Наваля месо върху тях като прах, крилати птици като морския пясък...

Псалм 78:27

Защото, ако и да е народът ти, Израилю, като морския пясък, *само* остатък от него ще се върне. Решено е изстребление, прелива от правда.

Исая 10:22

Както не може да се изброи небесното войнство и да се измери морският пясък, така ще умножа потомството на слугата Си Давид, и левитите, които Ми служат.

Еремия 33:22

А Исая вика за Израил: Ако и да е броят на израилтяните като морския пясък, *само* остатък *от тях* ще се спаси...

Римляни 9:27

Затова *само* от един човек, и то замъртвял, се нареди толкова многобройно *потомство*, колкото са звездите на небето и колкото е крайморският пясък, който не може да се изброи.

Евреи 11:12

...и ще излезе да мами нациите по четирите краища на земята, Гог и Магог, за да ги събере за война; чието число е като морския пясък.

Откровение 20:8

6. ВАВИЛОНСКО СТЬЛПОТВОРЕНИЕ

Означава: тълпа, в която цари пълен безпорядък, суматоха

Във Вавилон хората се опитали да построят кула до небесата, за да се обезсмъртят в лицето на бъдещите поколения. Бог наказал възгорделите се хора за честолюбивите им планове, като разбъркал езиците им. Те престанали да се разбират помежду си и се разпръснали по цялата земя. „Стьлпотворение“ е стар израз, означаващ „градене на кула“.

А по цялата земя имаше един език и един говор.

И като тръгнаха от изток, намериха поле в земята Сенаар и се заселиха там. И си казаха един на друг: Елате, да направим тухли и да ги изпечем в огъня. Тухли употребяваха вместо камъни, а смола употребяваха вместо хоросан.

И казаха: Елате, да си съградим град и кула, чийто връх да стига до небето, и да си спечелим име, да не би да се разпръснем по лицето на цялата земя.

А ГОСПОД слезе да види града и кулата, които градяха човешките синове.

И ГОСПОД каза: Ето, един народ са и всички имат един език; и това е само началото на тяхната дейност; и вече няма да им бъде невъзможно нищо, което биха намислили да правят. Елате, да слезем и там да разбъркаме езика им, така че един на друг да не разбират езика си.

Така ГОСПОД ги разпръсна оттам по лицето на цялата земя и престанаха да градят града. Затова той се нарече Вавилон^[7], защото там ГОСПОД разбърка езика на

цялата земя; и оттам ГОСПОД ги разпръсна по лицето на цялата земя.

Битие 11:1–9

7. ГЪЛЪБ НА МИРА

Означава: символ на мир и примирение

Свързан е с библейския разказ за всемирния потоп. Пуснатият от Ной гълъб донесе маслинов лист като свидетелство за това, че потопът е завършил и Божият гняв се е сменил с милост. От тогава гълъб с маслиново клонче е символ на мира.

И надвечер гълъбът се върна при него, и ето, *имаше* в клюна си *току-що* откъснат маслинен лист. Така Ной позна, че водите са намалели по земята.

Битие 8:11

8. ДОПОТОПНИ ВРЕМЕНА, ДОПОТОПНА РАБОТА

Означава: нещо много остаряло, едва ли не от преди времето на Всемирния потоп — техника, начин на мислене и т. н.

И земята се поквари пред Бога, земята се напълни с насилие. И Бог видя земята, и ето, *тя* беше покварена, защото всяка плът беше покварила пътя си на земята.

И Бог каза на Ной: Краят на всяка плът дойде пред Мен, защото земята се напълни с насилие чрез тях; и ето, ще ги изтребя заедно със земята! Направи си ковчег от гоферово дърво; да направиш в ковчеза стаи и да го измажеш отвътре и отвън със смола. Направи го така: дължината на ковчеза *да бъде* триста лакътя, ширината му — петдесет лакътя, а височината му — тридесет лакътя. Прозорец направи на ковчеза, като го изкараш един лакът

нагоре^[8], а вратата на ковчега постави отстрани; направи го с долен, среден и горен етаж.

И ето, Аз ще докарам на земята потоп от вода, за да изтребя под небето всяка плът, която има в себе си жизнено дихание; всичко, което се намира на земята, ще измре. Но с теб ще поставя завета Си; и ще влезеш в ковчега ти, синовете ти, жена ти и жените на синовете ти с теб.

И от всяко живо *същество*, от всяка плът да вкараш в ковчега по две от всеки вид, за да опазиш живота им със себе си; мъжко и женско да бъдат. От птиците според вида им, от добитъка според вида му, и от всички пълзящи земни животни според вида им — по две от всички да влязат при теб, за да им опазиш живота. А ти вземи всякаква храна, която се яде, и я събери при себе си, за да послужи за храна на теб и на тях.

И Ной извърши всичко; както му заповяда Бог, така направи.

Тогава ГОСПОД каза на Ной: Влез ти и целия ти дом в ковчега, защото теб видях праведен пред Мен в това поколение. Вземи си по седем от всички чисти животни — мъжко и женското му; а от нечистите животни по две — мъжко и женското му; също и от небесните птици по седем — мъжко и женско; за да опазиш *от тях* потомство по лицето на цялата земя. Защото още седем дни, и Аз ще направя да вали дъжд по земята четиридесет дни и четиридесет нощи и ще изтребя от лицето на земята всичко, което съществува, което съм сътворил.

И Ной направи според всичко, което му заповяда ГОСПОД.

А Ной беше на шестстотин години, когато стана на земята потопът от водата. И поради водите на потопа Ной, синовете му, жена му и жените на синовете му с него влязоха в ковчега. От чистите животни и от нечистите животни, и от птиците, и от всичко, което се движи по земята, влязоха две по две в ковчега при Ной, мъжко и женско, както Бог заповяда на Ной.

И след седем дни водите на потопа заляха земята. В шестстотната година от живота на Ной, във втория месец, на седемнадесетия ден от месеца, в този ден всичките извори на голямата бездна се разпукнаха и небесните прозорци се отвориха. И дъждът валя на земята четиридесет дни и четиридесет ноци. В същия този ден влязоха в ковчега Ной и синовете на Ной, Сим, Хам и Яфет, и жената на Ной, и с тях трите жени на синовете му — те и всичките животни според вида им, и всичкият добитък според вида му, и всички пълзящи животни, които пълзят по земята, според вида им, и всичките птици според вида им, всяка птица и всяко пернато. Две по две от всяка плът, която има в себе си жизнено дихание, влязоха в ковчега при Ной. И които влязоха, мъжко и женско от всяка плът, влязоха, както Бог му беше заповядал; и ГОСПОД затвори след него.

Четиридесет дни трая потопът на земята. И водите придойдоха и подеха ковчега, и той се повдигна над земята. Водите се усилваха и прииждаха много на земята и ковчегът се носеше по повърхността на водите. Водите се усилваха твърде много на земята, така че се покриха всичките високи планини, намиращи се под цялото небе. Петнадесет лакътя над тях се издигнаха водите и планините се покриха. И всяка плът, която се движеше по земята, умря — птици, добитък, зверове, всички пълзящи животни, които пълзят по земята, и всеки човек. От всичко, което беше на сушата, всичко, което имаше в ноздрите си жизнено дихание, измря. Всичко съществуващо, което беше по лицето на земята, се изстреби — от човек до добитък, до пълзящи животни и небесни птици — изстребиха се от земята. Останаха само Ной и онези, които бяха с него в ковчега. А водите се задържаха^[9] по земята сто и петдесет дни.

Тогавя Бог си спомни за Ной и за всичките животни и за всичкия добитък, който беше с него в ковчега. И Бог направи вятър да мине по земята, и водите престанаха. И изворите на бездната и небесните прозорци се затвориха, и

дъждът от небето спря. Малко по малко водите се оттегляха от земята и след сто и петдесет дни водите намаляха. А на седемнадесетия ден от седмия месец ковчегът заседна върху Араратските планини. И водите намаляваха непрестанно до десетия месец и в десетия *месец*, на първия ден от месеца, върховете на планините се показаха.

И след четиридесет дни Ной отвори прозореца на ковчегата, който беше направил, и изпрати гарвана, който, като излезе, летеше насам-натам, докато водите на земята пресъхнаха.

И изпрати от себе си и гълъба, за да види дали са намалели водите по лицето на земята. Но гълъбът се върна при него в ковчегата, понеже не намери почивка за краката си, защото водата беше *още* по лицето на цялата земя. И той простря ръката си и го взе, и го внесе при себе си в ковчегата. И като почака още седем дни, пак изпрати гълъба от ковчегата. И надвечер гълъбът се върна при него, и ето, *имаше* в клюна си *току-що* откъснат маслинен лист. Така Ной позна, че водите са намалели по земята. След това почака още седем дни и изпрати гълъба, и той вече не се върна при него.

В шестстотин и първата година *на живота на Ной*, в първия *месец*, на първия ден от месеца, водата пресъхна на земята; и Ной вдигна покрива на ковчегата и погледна, и ето, повърхността на земята беше изсъхнала. А във втория месец, на двадесет и седмия ден от месеца земята изсъхна.

Тогава Бог говори на Ной и каза: Излез от ковчегата, ти, жена ти, синовете ти и жените на синовете ти с теб. Изведи със себе си всичко живо от всяка плът, което е с теб — птици, добитък и всичките пълзящи животни, които пълзят по земята — за да се размножават изобилно^[10] по земята, да се плодят и да се умножават по земята.

И Ной излезе, и с него синовете му, жена му и жените на синовете му. И всичките животни, всичките пълзящи животни, всичките птици, всичко, което се движи по земята, според видовете си, излязоха от ковчегата.

И Ной издигна олтар на ГОСПОДА и взе от всяко чисто животно и от всяка чиста птица, и принесе всеизгаряния на олтара. И ГОСПОД помириша благоухание на умилоствение и ГОСПОД каза в сърцето Си: Няма да проклинам вече земята поради човека, защото помислите на човешкото сърце са зло още от младините му, и няма вече друг път да поразя всичко живо, както направих. Докато съществува земята, сеитба и жетва, студ и горещина, лято и зима, ден и нощ няма да престанат.

Битие 6:11–22; 7; 8

9. ЗАБРАНЕН ПЛОД

Означава: нещо примамливо на вид, което не носи нищо добро
Изразът е от разказа за дървото за познаване на доброто и злото.
Бог забранил на Адам и Ева да ядат от неговите плодове, за да не умрат.

И ГОСПОД Бог заповяда на човека и каза: От всяко дърво в градината свободно да ядеш, но от дървото за познаване на доброто и злото, от него да не ядеш, защото в деня, когато ядеш от него, непременно ще умреш.

Битие 2:16–17

10. ЗМИЯ-ИЗКУСИТЕЛКА

Означава: Змията е въплъщение на Сатана, който съблазнява Ева да яде от забранените плодове на дървото за познаване на доброто и злото, като дава и на Адам. Затова Бог изгонва Адам и Ева от рая.

А змията беше най-хитра от всички полски животни, които ГОСПОД Бог беше създал. И тя каза на жената: Истина ли каза Бог да не ядете от никое дърво в градината?

Жената каза на змията: От плода на дърветата в градината можем да ядем, но от плода на дървото, което е сред градината, Бог каза: Да не ядете от него и да не се докоснете до него, за да не умрете.

А змията каза на жената: Никак няма да умрете! Но Бог знае, че в деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога — да познавате доброто и злото.

И жената видя, че дървото беше добро за храна и че беше приятно за очите, дърво желателно, за да дава знание, и взе от плода му и яде, даде и на мъжа си *да яде* с нея, и той *също* яде.

Тогава се отвориха очите и на двамата и те познаха, че бяха голи; и съшиха смокинови листа и си направиха препаски. И при вятъра на деня чуха гласа на ГОСПОДА Бога, като ходеше из градината; и човекът и жена му се скриха от лицето на ГОСПОДА Бога между дърветата на градината.

И ГОСПОД Бог повика човека и му каза: Къде си?

А той каза: Чух гласа Ти в градината и се уплаших, защото съм гол, и се скрих.

А Бог му каза: Кой ти каза, че си гол? Да не би да си ял от дървото, от което ти заповядах да не ядеш?

И човекът каза: Жената, която Ти си ми дал с мен, тя ми даде от дървото и ядох.

И ГОСПОД Бог каза на жената: Какво е това, което си сторила? А жената каза: Змията ме подмами и ядох.

Битие 3:1–13

11. МАТУСАЛОВ ВЕК, МАТУСАЛОВА ВЪЗРАСТ

Означава: дълголетие

Матусал е един от първите библейски патриарси, живял 969 години. В съвременния български език изразът вече е почти забравен.

И всичките дни на Матусал станаха деветстотин шестдесет и девет години, и умря.

Битие 5:27

12. ПРОДАЛ СЕ ЗА ЕДНА ПАНИЦА ЛЕЩА

Означава: да се продадеш евтино, за малка изгода

Исав, по-възрастният от синовете на библейския патриарх Исак, продал първородството си на по-младия си брат Яков за паница леща, защото бил гладен.

Един ден Яков си вареше вариво, а Исав дойде от полето изнемощял. И Исав каза на Яков: Я ми дай да ям от червеното, това червено *вариво*, защото съм изнемощял! Затова той се нарече Едом^[11]. И Яков каза: Първо ми продай първородството си! А Исав каза: Ето аз съм на умирање, за какво ми е това първородство?

И Яков каза: Най-напред ми се закълни! И той му се закле, и продаде първородството си на Яков. Тогава Яков даде на Исав хляб и вариво от леща, и той яде и пи, и стана и си отиде. Така Исав презря първородството.

Битие 25:29–34

13. СЛАГА СИ СМОКИНОВ ЛИСТ

Означава: недостатъчно, повърхностно оправдание на нещо, а също така и лицемерно прикриване на нещо срамно

Адам и Ева, познавайки срама след грехопадението (вкусването на забранения плод от дървото за познаване на доброто и злото), се препасват със смокинови листа.

Тогава се отвориха очите и на двамата и те познаха, че бяха голи; и съшиха смокинови листа и си направиха препаски.

14. НЕБЕТО СЕ ОТВОРИ

Означава: проливен дъжд

Изразът идва от библейското повествование за всемирния потоп.

В шестстотната година от живота на Ной, във втория месец, на седемнадесетия ден от месеца, в този ден всичките извори на голямата бездна се разпукнаха и небесните прозорци се отвориха.

Битие 7:11

15. ДА ВКУСИШ ОТ ПЛОДОВЕТЕ НА ДЪРВОТО НА ПОЗНАНИЕТО

Означава: получаване на знания, разгадаване на смисъла на много и разнообразни явления

Изразът е взет от библейския разказ за Адам и Ева, на които Бог забранил да вкусат от плодовете на дървото за познаване на доброто и злото. Змията-изкусителка убедила обаче Ева, че няма да умрат, а напротив, „...ще бъдете като Бога — да познавате доброто и злото“. Заради тяхното неподчинение Адам и Ева били изгонени от рай. Изразът неправилно е възприет в езика като „дърво на познанието“.

И ГОСПОД Бог направи да расте от земята всяко дърво, което е красиво на глед и добро за храна, както и дървото на живота сред градината, и дървото на познаване на доброто и злото.

... но от дървото за познаване на доброто и злото, от него да не ядеш, защото в деня, когато ядеш от него, непременно ще умреш.

Битие 2:9,17

Но Бог знае, че в деня, когато ядете от него, ще ви се отворят очите и ще бъдете като Бога — да познавате доброто и злото.

Битие 3:5

16. ПЛЪТ ОТ ПЛЪТТА

Означава: много близка връзка (родствена)
Изразът се отнася за Ева, създадена от ребро на Адам.

А човекът каза: Тази вече е кост от костите ми и плът от плътта ми; тя ще се нарече жена, защото от мъжа беше взета^[12].

Битие 2:23

17. ОКО ЗА ОКО, ЗЪБ ЗА ЗЪБ

Означава: на едно зло да се отговори подобаващо, една лоша постъпка да се накаже със съответно наказание

Старозаветен закон, който определя степента на отговорност за извършено престъпление. Смисълът на този закон всъщност е в това, че на човек, причинил вреда другиму, не бива да се налага наказание, по-голямо от извършеното от него деяние. При това отговорността се носи от конкретния виновник. Законът е имал голямо значение за онези времена, тъй като ограничавал разпространеното тогава „кръвно отмъщение“ към представител на друг род. Според тогавашните обичаи се отмъщавало на целия род, като отмъщението било смърт, независимо от степента на вина. Този Божи закон всъщност бил предназначен за съдиите, а не за отделния човек и за това е абсолютно невярно съвременното му тълкуване като призив или позволение за лично отмъщение.

Но ако последва повреда, тогава да дадеш живот за живот, око за око, зъб за зъб, ръка за ръка, крак за крак,

изгаряне за изгаряне, рана за рана, удар за удар.

Изход 21:23–25

Който убие някой човек, непременно да се умъртви. А който убие животно, да го възстанови, животно за животно.

И ако някой причини повреда на ближния си, на него да се направи така, както е направил той: счупено за счупено, око за око, зъб за зъб — според повредата, която е причинил на човека, така да се направи и на него.

Който убие животно, да го плати; а който убие човек, да се умъртви.

Левит 24:17–21

18. ЗЛАТЕН ТЕЛЕЦ (ПРЕКЛОНЕНИЕ ПРЕД ЗЛАТНИЯ ТЕЛЕЦ)

Означава: сребролюбие, почит към богатство, власт и материалните блага, поставяне на богатството като единствена цел в живота

Изразът произтича от библейското повествование и се свързва с поклонението на юдеите по време на странстването им из пустинята вместо на Бога на фигура на телец, направена от злато.

А когато народът видя, че Мойсей се забави да слезе от планината, народът се събра при Аарон и му каза: Стани, направи ни богове, които да ходят пред нас; защото *на* този Мойсей, човека, който ни изведе от египетската земя, не знаем какво му стана.

Аарон им каза: Извадете златните обици, които са на ушите на жените ви, на синовете ви и на дъщерите ви, и ми ги донесете.

И целият народ извади златните обици, които бяха на ушите им, и ги донесоха на Аарон. А той взе *всичко* от ръцете им, издяла *форма* с длето, и направи изляно теле. И

те казаха: Тези са боговете ти, Израилю, които те изведоха от египетската земя!

И като видя това, Аарон издигна олтар пред него и Аарон провъзгласи, като каза: Утре ще бъде празник на ГОСПОДА. И на следващия ден станаха рано и пожертваха всеизгаряне и принесоха примирителни жертви. После народът седна да яде и да пие, и стана да играе.

Тогава ГОСПОД каза на Мойсей: Иди, слез, защото твоят народ, който си извел от египетската земя, се поквари. Бързо се отклониха от пътя, в който съм им заповядал *да ходят*; направиха си изляно теле, поклониха му се, пожертваха му и казаха: Тези са боговете ти, Израилю, които те изведоха от египетската земя!

И ГОСПОД каза още на Мойсей: Видях този народ, и ето, коравовратен народ е. И сега остави Ме, да пламне гневът Ми против тях и да ги изстребя, а теб ще направя велик народ.

Тогава Мойсей се помоли на ГОСПОДА, своя Бог, и каза: ГОСПОДИ, защо да пламне гневът Ти против Твоя народ, който си извел от египетската земя с голяма сила и мощна ръка? Защо да говорят египтяните и да казват: За зло ги изведе, за да ги измори в планините и да ги изстреби от лицето на земята? Отвърни се от разпаления Си гняв и се разкай за това зло, *което възнамеряваш* против народа Си! Спомни си за слугите Си Авраам, Исаак и Израил, на които си се клел в Себе Си, като си им казал: Ще умножа потомството ви както небесните звезди и цялата тази земя, за която говорих, ще дам на потомството ви и те ще я наследят до века.

И ГОСПОД се разкай за злото, което беше казал, че ще направи на народа Си.

И така, Мойсей се обърна и слезе от планината с двете плочи на свидетелството в ръката си, плочи написани и от двете страни; от едната и от другата страна бяха написани. Плочите бяха Божие дело и написаното беше Божие писание, начертано на плочите.

А Иисус *Навиев* чу гласа на народа, който викаше, и каза на Мойсей: Боен глас има в стана.

А той каза: Това не е глас на вик за победа, нито глас на вик за поражение, а глас на пеене чувам аз.

И като се приближи до стана, видя телето и игрите. И гневът на Мойсей пламна и той хвърли плочите от ръцете си и ги строши под планината. Тогава взе телето, което бяха направили, изгори го в огън и като го стри на ситен прах, го разпръсна по водата и накара израилевите синове да я изпият.

После Мойсей каза на Аарон: Какво ти стори този народ, че си му навлякъл голям грях?

И Аарон каза: Да не пламне гневът на господаря ми! Ти знаеш, че народът упорства в злото. Те ми казаха: Направи ни богове, които да ходят пред нас, защото *на* този Мойсей, човекът, който ни изведе от египетската земя, не знаем какво му стана. И аз им казах: Кой има злато? Нека си го извади. И така, те ми го дадоха, и го хвърлих в огъня, и излезе това теле.

И Мойсей видя, че народът беше разюздан, защото Аарон ги беше допуснал да станат разюздани за срам между неприятелите им. И Мойсей застана при входа на стана и каза: Който е откъм ГОСПОДА, *нека дойде* при мен! И всичките Левиеви синове се събраха при него.

И той им каза: Така говори ГОСПОД, Израилевият Бог: Препашете всички меча на бедрото си, минете напред и назад, от врата на врата през стана, и убийте всеки брата си и всеки другаря си и всеки съседа си! И Левиевите синове направиха според думата на Мойсей и в този ден паднаха около три хиляди мъже от народа.

И Мойсей каза: Посветете себе си днес на ГОСПОДА, *като се вдигнете* всеки против сина си и против брат си, за да ви се даде днес благословение.

А на следващия ден Мойсей каза на народа: Вие сте извършили голям грях, но сега ще се изкача към ГОСПОДА, дано мога да извърша умилоствение за греха ви!

Тогава Мойсей се върна при ГОСПОДА и каза: Уви! Този народ извърши голям грях, че си направи богове от злато! Но сега, ако искаш, прости греха им, но ако не, моля Ти се, мен заличи от книгата Си, която си написал!

Но ГОСПОД каза на Мойсей: Който е съгрешил против Мен, него ще залича от книгата Си. А ти иди сега, води народа *на мястото*, за което ти говорих. Ето, Ангелът Ми ще ходи пред теб. Но в деня на посещението Си ще въздам върху тях *наказанието* за греха им.

Така ГОСПОД порази народа, защото направиха телето, което Аарон изработи.

Изход 32 гл.

19. ТАМ ВСИЧКО ЩЕ ВЪРВИ ПО МЕД И МАСЛО

Означава: място, на което се живее добре; рай
Вместо оригиналното библейско „мляко и мед“, в българския език се употребява изразът „мед и масло“.

И слязох, за да ги освободя от ръката на египтяните и да ги изведа от тази земя в добра и обширна земя, в земя където текат мляко и мед...

Изход 3:8

... и казах: Ще ви изведа от египетското страдание и ще ви заведа в земята на ханаанците, ..., в земя, където текат мляко и мед.

Изход 3:17

... *и ще ви заведа* в земя, където текат мляко и мед; понеже Аз няма да вървя помежду ти — защото си коравовратен народ — да не би да те довърша по пътя.

Изход 33:3

Малко ли е това, че си ни извел от земя, в която текат мляко и мед, за да ни измориш в пустинята, а и на владетел ли искаш да се направиш над нас? При това ти не си ни довел в земя, където текат мляко и мед, нито пък си ни дал да наследим ниви и лозя. Ще извадиш ли очите на тези хора? Няма да дойдем!

Числа 16:13–14

И ГОСПОД ни изведе от Египет с мощна ръка, с издигната мишца, с голям ужас, със знамения и чудеса, и ни доведе на това място и ни даде тази земя — земя, в която текат мляко и мед.

Второзаконие 26:8–9

Погледни от святото Си обиталище, от небето, и благослови народа Си Израил и земята, която си ни дал, така както си се заклел на бащите ни — земя, в която текат мляко и мед.

Второзаконие 26:15

... и да напишеш на тях всичките думи на този закон; когато преминеш *Йордан*, за да влезеш в земята, която ГОСПОД, твоят Бог, ти дава — земя, в която текат мляко и мед, така както ти е обещал ГОСПОД, Бог на бащите ти.

Второзаконие 27:3

... за да изпълня клетвата, с която се заклех на бащите ви, да им дам земя, в която текат мляко и мед, както е днес. Тогава отговорих и казах: Амин, ГОСПОДИ!

Еремия 11:5

... и си им дал тази земя, за която си се заклел на бащите им да им я дадеш — земя, в която текат мляко и мед.

Еремия 32:22

20. СЛУЧВАТ СЕ И ЧУДЕСА

Означава: изразът се използва, когато човек бъде приятно изненадан, приятна изненада, нещо неочаквано добро
Изразът се среща на много места в Стария и Новия Завет.

А Аз ще закоравя сърцето на фараона и ще умножа знаменията Си и чудесата Си в египетската земя.

Изход 7:3

И ГОСПОД показва пред очите ни големи и страшни знамения и чудеса против Египет, *против* фараона и целия му дом...

Второзаконие 6:22

... големите изпитания, които очите ти видяха, знаменията и чудесата, и мощната ръка, и издигнатата мишца, с които ГОСПОД, твоят Бог, те изведе. Така ще направи ГОСПОД, твоят Бог, на всички народи, от които ти се страхуваш.

Второзаконие 7:19

И ГОСПОД ни изведе от Египет с мощна ръка, с издигнатата мишца, с голям ужас, със знамения и чудеса...

Второзаконие 26:8

И ще бъдат за знамение и за чудо върху теб и потомството ти до века.

Второзаконие 28:46

И Мойсей повика целия Израил и им каза: Вие видяхте всичко, което ГОСПОД направи пред очите ви в египетската земя на фараона и на всичките му слуги, и на цялата му земя: големите изпитания, които очите ти видяха, знаменията и онези големи чудеса.

Второзаконие 29:2–3

... с всичките знамения и чудеса, които ГОСПОД го изпрати да извърши в египетската земя, на фараона, на всичките му слуги и на цялата му земя...

Второзаконие 34:11

Ти извърши знамения и чудеса над фараона и над всичките му слуги, и над целия народ на земята му, понеже Ти знаеше, че постъпваха с гордост против тях. И Ти си създаде име, както е днес.

Неемия 9:10

Изпрати знамения и чудеса сред теб, Египет, върху фараона и всичките му слуги.

Псалми 135:9

... който си извършил знамения и чудеса в египетската земя, *известни* и до този ден и в Израил, и между *другите* хора, и си Си придобил име каквото е днес; и си извел народа Си Израил от египетската земя със

знамения и чудеса, с мощна ръка и с простряна мишца, и с голям ужас...

Еремия 32:20–21

Защото ще се появят лъжехристи и лъжепророци, които ще покажат големи знамения и чудеса, така че да заблудят, ако е възможно, и избраните.

Матей 24:24

Защото ще се появят лъжехристи и лъжепророци, които ще покажат знамения и чудеса, за да подмамат, ако е възможно, и избраните.

Марк 13:22

Тогава Иисус му каза: Ако не видите знамения и чудеса, никак няма да повярвате.

Йоан 4:48

Израилтяни, послушайте тези думи: Иисус Назарянина, Мъж, засвидетелстван между вас от Бога чрез мощни дела, чудеса и знамения, които Бог извърши чрез Него между вас, както вие сами знаете...

Деяния 2:22

И страх обзе всяка душа; и много чудеса и знамения ставаха чрез апостолите.

Деяния 2:43

21. ОБЕТОВАНА ЗЕМЯ

Означава: благодатно място

В Библията, както в Новия, така и в Стария Завет, това е земята, обещана от Бога на юдейския народ след освобождението от египетското робство.

И ГОСПОД каза: Видях страданието на народа Си в Египет и чух вика им поради притеснителите им; да, познах неволите им. И слязох, за да ги освободя от ръката на египтяните и да ги изведа от тази земя в добра и обширна земя, в земя където текат мляко и мед, в страната на ханаанците, хетейците, аморейците, ферезейците, еврейците и евусейците.

Изход 3:7–8

С вяра той се засели в обещаната земя като в чужда и живееше в шатри с Исаак и Яков, сънаследниците на същото обещание...

Евреи 11:9

22. МАННА НЕБЕСНА

Означава: неочаквана помощ, неочаквано добро

Манната е храната, изпратена от Бога на израилския народ по време на скитанията му в пустинята.

И като се изпари падналата роса, ето, по лицето на пустинята имаше нещо дребно като люспи, тънко, като слана по земята.

Като го видяха израилевите синове, си казаха един на друг: Какво е това? — защото не знаеха какво беше.

А Мойсей им каза: Това е хлябът, който ГОСПОД ви дава да ядете. Ето какво заповядва ГОСПОД: Съберете от него, всеки по толкова, колкото му трябва да яде, по гомор на глава, според броя на душите ви; всеки да вземе за онези, които са под шатрата му.

Изход 16:14–16

И израилевият дом нарече тази *храна* манна. Тя беше бяла и приличаше на кориандрово семе и вкусът ѝ беше като на пита с мед.

Изход 16:31

23. НЕ СИ ПРАВИ КУМИРИ

Означава: не си създавай идоли

Изразът е от втората Божия заповед, която забранява да се прекланяме пред лъжливи богове и идоли. Употребява се и в смисъл да не се покланяме някому сляпо, като на идол.

Да нямаш други богове освен Мен!

Да не си правиш кумир^[13] или каквото и да било подобие *на нещо*, което е на небето горе или което е на земята долу, или което е във водата под земята;

Изход 20:4; Второзаконие 5:8

24. НЕИЗГАРЯЩА КЪПИНА

Означава: символ на вечното, непреходното

И Ангелът ГОСПОДЕН му се яви в огнен пламък изсред една къпина; и *Мойсей* погледна, и ето, къпината гореше в огън, а къпината не изгаряше.

Изход 3:2

25. СВЕТАЯ СВЕТИХ

Означава: нещо пресвято — съкровено, тайно, недостъпно за непосветени

Светая светих представлява част от скинията — походния юдейски храм, която е отделена със завеса и в която дори първосвещениците са имали право да влизат само веднъж в годината.

Под куките да окачиш завесата и да внесеш там, отвътре завесата, ковчега на свидетелството, така че завесата да ви отделя свящото място от пресвящото.

Изход 26:33

26. НАПАСТ БОЖИЯ

Означава: жестоки и унищожителни бедствия

Изразът идва от библейския разказ за десетте напасти, които Бог изпраща на Египет заради отказа на фараона да освободи евреите от робство.

Виж: Изход, глава 7 до 12

Тогава Мойсей и Аарон влязоха при фараона и направиха, както заповяда ГОСПОД: Аарон хвърли жезъла си пред фараона и пред слугите му и *жезълът* стана змия.

Но фараонът повика мъдреците и заклинателите и те, египетските магьосници, направиха същото със заклинанията си. Защото хвърлиха всеки жезъла си и те станаха змии; но Аароновият жезъл погълна техните жезли.

Изход 7:10–12

И Мойсей и Аарон направиха, както заповяда ГОСПОД; и *Аарон* вдигна жезъла и удари водата, която беше в реката, пред фараона и пред слугите му; и всичката вода, която беше в реката, се превърна в кръв.

Изход 7:20

И ГОСПОД каза на Мойсей: Кажи на Аарон: Простри ръката си с жезъла си над реките, над каналите и над езерата и направи да излязат жаби по египетската земя.

И Аарон простря ръката си над египетските води и жабите излязоха и покриха египетската земя.

Изход 8:5–6

И направиха така. Аарон простря ръката си с жезъла си и удари земната пръст, и въшки се явиха по хората и по животните; цялата пръст по земята стана на въшки по цялата египетска земя.

Изход 8:20

И ГОСПОД направи така; множества рояци мухи навлязоха в къщата на фараона и в къщите на слугите му и в цялата египетска земя; земята беше повредена от рояците мухи.

Изход 8:24

На другия ден ГОСПОД направи това; всичкият добитък на египтяните измря, а от добитъка на израилевите синове не умря нито едно.

Изход 9:6

И Мойсей простря жезъла си към небето и ГОСПОД изпрати гръм и град и огън се спускаше на земята. И ГОСПОД наваля град по египетската земя. Така имаше град и огън, пробягващ сред града, много тежък град, небивал по цялата египетска земя, откакто е станал там народ.

Изход 9:23–24

И Мойсей простря жезъла си над египетската земя и ГОСПОД направи да духа източен вятър на земята през целия онзи ден и цялата нощ и на сутринта източният вятър докара скакалците. И скакалците се пръснаха по цялата египетска земя и нападнаха цялата египетска област в огромно множество — преди това не е имало такива *множества* скакалци, нито ще има такива след тях. И покриха лицето на цялата земя, така че земята потъмня, и изпоядоха всичката трева на земята и всичките плодове на дърветата, които бяха оцелели от града, и по цялата египетска земя не остана нищо зелено, било дърво, или трева на полето.

Изход 10:13–15

И в полунощ ГОСПОД порази всяко първородно в египетската земя, от първородния на фараона, който седеше на престола си, до първородния на пленника, който беше в затвора, и всяко първородно от добитъка. И фараонът стана през нощта, той и всичките му слуги, и всичките египтяни; и се нададе голям писък в Египет, защото нямаше къща, в която да няма мъртвец.

Изход 12:29–30

27. ОБИЧАЙ БЛИЖНИЯ СИ

Означава: Човек не бива да бъде егоист, не бива да мисли първо за себе си. Ближният е човекът до теб.

Да не отмъщаваш и да не храниш злоба против синовете на народа си, а да обичаш ближния си както себе си. Аз съм ГОСПОД.

28. ЖЕРТВЕН КОЗЕЛ — КОЗЕЛ ОТПУЩЕНИЯ

Означава: незаслужено да обвиниш някого, да му прехвърлиш вината за нещо, което не е извършил; човек, който трябва да понесе чужда вина

Това е животно, на което символично се прехвърляли всички грехове, извършени от израилския народ, след което козелът бивал прогонен (отпуснат) в пустинята, за да понесе чуждата вина.

И Аарон да положи двете си ръце на главата на живия козел и да изповяда над него всичките беззакония на израилевите синове и всичките им престъпления във всичките им грехове, и да ги възложи на главата на козела. И да го изпрати в пустинята чрез определен човек, за да понесе козелът на себе си всичките им беззакония в пуста земя; и да го прогони в пустинята.

Левит 16:21–22

29. ТРЪН В ОКОТО

Означава: Да дразниш някого много силно, да работиш против нечии интереси

Но ако не изгоните отпред себе си жителите на земята, тогава онези от тях, които оставите, ще бъдат тръни в очите ви и бодли в ребрата ви и ще ви притесняват в земята, в която живеете.

Числа 33:55

30. ПРОГОВОРИЛ КАТО ОСЛИЦАТА НА ВАЛААМ

Означава: обикновено мълчалив човек, който неочаквано взема отношение по някакъв въпрос

Изразът е ироничен и идва от разказа за магарицата на пророка Валаам, която веднъж проговорила с човешки глас, протестирайки срещу несправедливостта, на която била подложена.

Затова Валаам стана на сутринта, оседла магарицата си и отиде с моавските първенци. Но Божият гняв пламна, затова че отиде, и Ангелът ГОСПОДЕН застана на пътя *пред Валаам*, за да му се съпротиви; а той яздеше на магарицата си и двамата му слуги бяха с него.

А магарицата видя, че Ангелът ГОСПОДЕН стоеше на пътя с гол меч в ръка и магарицата се отби от пътя и отиде в полето. А Валаам удари магарицата, за да я оправи в пътя.

Тогава Ангелът ГОСПОДЕН застана на един нисък път между лозята, *където имаше* ограда от едната страна и ограда от другата страна. И магарицата видя Ангела ГОСПОДЕН и се притисна към зида и натисна крака на Валаам в зида. И той пак я удари.

После Ангелът ГОСПОДЕН отиде още напред и застана на едно тясно място, където нямаше път да се отбие нито надясно, нито наляво. И когато магарицата видя Ангела ГОСПОДЕН, тя падна под Валаам. А гневът на Валаам пламна и той удари магарицата с тоягата си.

Тогава ГОСПОД отвори устата на магарицата и тя каза на Валаам: Какво съм ти сторила, че ме биеш вече три пъти?

А Валаам каза на магарицата: *Защо се подигра с мен!* Само да имах меч в ръката си — веднага бих те убил.

И магарицата каза на Валаам: *Не съм ли аз твоята магарица, на която си яздил през целия си живот до днес? Имала ли съм навик друг път да ти правя така?* А той каза: *Не.*

Тогава ГОСПОД отвори очите на Валаам и той видя Ангела ГОСПОДЕН, стоящ на пътя с голия си меч в ръката

си, и се поклони и падна на лицето си.

И Ангелът ГОСПОДЕН му каза: Ти защо би магарицата си вече три пъти? Ето, аз излязох да ти се съпротивя, защото пътят ти не е прав пред мен; и магарицата ме видя и се отби от мен, ето, три пъти; ако не се беше отбила от мен, досега да съм те убил, а нея да съм оставил жива.

Числа 22:21–33

31. НЕ ВРЪЗВАЙ УСТАТА НА ВОЛА, С КОЙТО ВЪРШЕЕШ

Означава: Трябва да даваш полагаемото на онзи, който ти помага.

Устата на вола са връзвали, за да не яде от прясно овършаното зърно.

Да не връзваш устата на вола, когато вършее.

Второзаконие 25:4

32. ОТ ГЛАВАТА ДО КРАКАТА (ОТ ГОРЕ ДО ДОЛУ)

Означава: изцяло, цялото тяло и душа

ГОСПОД ще те поразява с мъчителни циреи на колената и по краката, от които няма да можеш да се изцелиш, от петата на крака ти до темето на главата ти.

Второзаконие 28:35

А в целия Израил нямаше никой толкова хвален за красотата си като Авесалом; от стъпалото на краката му до темето му нямаше недостатък у него.

2 Царе 14:25

И Сатана излезе от присъствието на ГОСПОДА и порази Йов с лоши язви от стъпалото на крака му до темето му.

Йов 2:7

33. ЛУТАМ СЕ В ТЪМНОТО

Означава: Не мога да установя същността на нещата, не съм наясно, не намирам решение.

... и ще вървиш пипнешком по пладне, както слепият опипва в мрака, и няма да благоуспяваш в пътищата си, а ще бъдеш само потискан и ограбван непрекъснато, и няма да има кой да *те* избави.

Второзаконие 28:29

34. ЧОВЕК НЕ ЖИВЕЕ ЗА ЕДИНИЯ ХЛЯБ; С ЕДИНИЯ ХЛЯБ НЕ СЕ ЖИВЕЕ

Означава: Човек се нуждае и от духовна храна. В живота има много други неща (освен препитанието — хляба), които са важни.

Изразът се употребява първоначално в Стария Завет — Второзаконие, но след това се цитира от Исус Христос по време на Неговия четиридесетдневен пост в пустинята в отговор на изкушенията на Сатана.

И Той те смири и те остави да гладуваш, и те храни с манна, която нито ти познаваше, нито бащите ти познаваха, за да ти покаже, че човек не живее само с хляб, а човек живее с всяко *слово*, което излиза от устата на ГОСПОДА.

Второзаконие 8:3

И така, изкушителят дойде и Му каза: Ако си Божи Син, заповядай тези камъни да станат хлябове.

А Той в отговор каза: Писано е: „Не само с хляб ще живее човек, а с всяко слово, което излиза от Божиите уста.“

Матей 4:3–4

И дяволът Му каза: Ако си Божият Син, заповядай на този камък да стане хляб.

Но Исус му отговори: Писано е: „Не само с хляб ще живее човек, (а с всяко Божие слово).“

Лука 4:3–4

35. НЕ БЪДЕТЕ ПРИСТРАСТНИ

Означава: Преди да се вземе решение, нещата трябва да се огледат от всички страни.

Не показвайте пристрастие в съда; изслушвайте както малкия, така и големия; не се бойте от човек, защото съдът е на Бога. А делото, което е прекалено трудно за вас, донесете пред мен и аз ще го изслушвам.

Второзаконие 1:17

Братя мои, да не държите вярата на Исус Христос, нашия Господ на славата, с пристрастие. Защото, ако влезе в синагогата ви човек със златен пръстен и с хубави дрехи и влезе и бедняк с мръсни дрехи, и вие погледнете с *почит* към онзи, който е с хубавите дрехи, и му кажете: Ти седни тук, на добро място; а на бедняка кажете: Ти стой там; или: Седни тук, при краката ми; не правите ли различия помежду си и не ставате ли пристрастни съдии?

Яков 2:1–4

36. БЪДИ РАЗУМЕН, ЗА ДА НЕ СТАНЕШ ЗА СМЯХ

Означава: вслушвай се и спазвай указанията на по-мъдрите.

И ще станеш за учудване, за поговорка и за присмех
сред всичките народи, сред които ГОСПОД ще те отведе.
Второзаконие 28:37

37. ДА ПАЗИШ КАТО ЗЕНИЦАТА НА ОКОТО СИ

Означава: да се пази като нещо най-ценно

Той го намери в пустинна земя и в пустошта, във воя
на пустинята. Обгради ги, настави го, пази го като зеницата
на окото Си.

Второзаконие 32:10

Пази ме като зеница на око, скрий ме под сянката на
крилете Си!

Псалми 17:8

38. ЕРИХОНСКА ТРЪБА

Означава: изключително силен глас

Изразът идва от разказа за обсадата на града Ерихон от юдеите
при завръщането им в Обетованата земя. Тогава, от звука на свещените
тръби и силните викове на обсаждащите града, рухнали крепостните
стени на града.

И на седмия път, когато свещениците надуха тръбите,
Иисус каза на народа: Викайте, защото ГОСПОД ви
предаде града!

И народът извика и *свещениците* надуха тръбите. И
когато народът чу гласа на тръбата и народът извика със

силен глас, стената падна на мястото си. И народът се изкачи в града, всеки право пред себе си, и превзеха града.

Иисус Навиев 6:16,20

39. ДА ПРЕМИНЕШ ЙОРДАН

Означава: да умреш, да се пренесеш в отвъдното

След дългото пътешествие из пустинята, старите евреи преминали реката Йордан и навлезли в Обетованата земя. По-късно това преминаване започва да се тълкува като символично влизане в Царството Божие, което е остарял израз за живота след смъртта.

И когато народът потегли от шатрите си, за да премине Йордан, и свещениците носеха ковчега на завета пред народа, и когато носещите ковчега дойдоха до Йордан и краката на свещениците, носещи ковчега, се потопиха в края на водата — а Йордан наводнява всичките си брегове през цялото време на жетвата — водите, които слизаха отгоре, застанаха и се издигнаха накуп много далеч, при Адам, града, който е до Царетан; а водите, които отиваха надолу към морето на равнината, *тоест* Солено море, престанаха и бяха отсечени. И народът премина срещу Ерихон.

А свещениците, които носеха ковчега на ГОСПОДНИЯ завет, стояха твърдо на сухо в средата на Йордан; докато целият Израил премина по сухо, докато целият народ премина напълно Йордан.

Иисус Навиев 3:14–17

В Битие се разказва и за смъртта на Яков, чието тяло бива пренесено през река Йордан, където се извършва оплакването му:

Баща ми ме закле, като каза: Ето, аз умирам. В гроба, който си приготвих в ханаанската земя, там да ме

погребеш! И сега, моля те, нека отида да погребя баща си, и ще се върна.

И синовете на *Израил* направиха с него така, както им беше заповядал, и синовете му го пренесоха в ханаанската земя и го погребяха в пещерата на нивата Махпеллах, срещу Мамврий, която Авраам купи заедно с нивата за собствено място за гроб от хетееца Ефрон.

Битие 50:5,12–13

И на още едно място в Библията се разказва за преминаване на Йордан, когато пророк Илия преминава реката заедно с Елисей, за да умре на другия бряг.

И петдесет мъже от учениците на пророците отидоха и застанаха срещу тях надалеч, а те двамата застанаха при Йордан.

И Илия взе кожуха си и го сгъна, и удари по водата; и тя се раздели на едната и на другата страна, така че двамата преминаха по сухо. И когато преминаха, Илия каза на Елисей: Искай какво да ти сторя, преди да бъда отнет от теб. И Елисей каза: Моля те, нека бъде на мен двоен дял от духа ти!

А той каза: Трудно нещо поиска ти! Ако ме видиш, когато бъда отнет от теб, ще ти бъде *дадено*; а ако не, няма да ти бъде *дадено*.

И докато те още вървяха и разговаряха, като вървяха, ето, огнена колесница и огнени коне, които ги разделиха един от друг; и Илия се възнесе с вихрушка на небето.

А Елисей видя и извика: Отче мой, отче мой! Колесница израилева и конница негова! И повече не го видя. И хвана дрехите си и ги разкъса на две части. И вдигна кожуха на Илия, който падна от него, върна се и застана на брега на Йордан.

4 Царе 2:7–13

40. САМО БОГ МОЖЕ ДА БЪДЕ СЪДНИК

Означава: На човек не е позволено да поема ролята на застъпник пред Бога.

Ако човек съгреши против човек, Бог ще го съди; но ако човек съгреши против ГОСПОДА, кой ще се застъпи за него? Но те не послушаха гласа на баща си, защото ГОСПОД искаше да ги убие.

1 Царе 2:25

41. ХЕРЕТЦИ И ФЕЛЕТЦИ

Означава: всички, много хора, кой ли не, Сульо и Пульо

... и Ваная, синът на Йодая, беше над херетците и фелетците^[14]; и синовете на Давид бяха велможи^[15].

2 Царе 8:18

42. ПИСМО НА УРИЯ

Означава: Писмо, което носи нещастия на приносителя.

Изразът идва от едно писмо, изпратено от Давид до Йоав, в което Давид нарежда на Йоав да изпрати на смърт приносителя Урия.

И при завръщането на годината, по времето, когато царете излизат *на война*, Давид изпрати Йоав и слугите си с него, и целия Израил; и те разбиха синовете на Амон и обсадиха Рава. А Давид остана в Ерусалим.

И привечер, когато Давид стана от леглото си и се разхождаше по покрива на царската къща, той видя от покрива една жена, която се къпеше. А жената беше много красива на вид. И Давид изпрати и разпита за жената. И казаха: Не е ли това Витсавее, дъщерята на Елиам, жената

на хетееца Урия? И Давид изпрати пратеници и я взе, и когато тя дойде при него, лежа с нея — защото се беше очистила от нечистотата си — и тя се върна у дома си.

И жената забременя и изпрати, и събщи на Давид, и каза: Бременна съм.

Тогава Давид изпрати до Йоав и каза: Изпрати ми хетееца Урия. И Йоав изпрати Урия при Давид. И когато Урия дойде при него, Давид разпита как е Йоав и как е народът, и как върви войната. После Давид каза на Урия: Слез у дома си и си умий краката. И Урия излезе от царската къща и след него беше изпратен подарък от царя. Но Урия легна при вратата на царската къща при всичките слуги на господаря си и не слезе у дома си. И съобщиха на Давид и казаха: Урия не слезе у дома си. И Давид каза на Урия: Не си ли дошъл от път? Защо не слезе у дома си? И Урия каза на Давид: Ковчегът и Израил, и Юда живеят в шатри; и господарят ми Йоав и слугите на господаря ми са разположени на стан на открито поле. Да отида ли аз у дома си, за да ям и да пия, и да лежа с жена си? Жив си и жива душата ти — няма да направя такова нещо! Тогава Давид каза на Урия: Остани тук и днес, а утре ще те изпратя. И Урия остана в Ерусалим в онзи ден и следващия. И Давид го повика и той яде и пи пред него, и той го напи. И вечерта той излезе да легне на леглото си със слугите на господаря си, но не слезе у дома си.

А на сутринта Давид написа на Йоав писмо и го прати чрез ръката на Урия. А в писмото написа и каза: Поставете Урия напред, където боят е най-силен, и се оттеглете от него, за да бъде убит и да умре.

И когато Йоав обсаждаше града, той постави Урия на едно място, където знаеше, че има храбри мъже. И мъжете от града излязоха и се биха с Йоав, и някои от народа, от слугите на Давид, паднаха; и хетеецът Урия също умря.

1 Царе 11:1–17

Означава: вземане на мъдро, но същевременно изключително просто решение, справедлива присъда

Тогава дойдоха при царя две блудници и застанаха пред него.

И едната жена каза: О, господарю мой, аз и тази жена живеем в една къща; и аз родих при нея в къщата. И на третия ден, след като родих, и тази жена роди. И бяхме заедно, нямаше чужд човек с нас в къщата, само ние двете бяхме в къщата. И през нощта синът на тази жена умрял, понеже легнала върху него. А тя станала посред нощ и взела сина ми от страната ми, докато слугинята ти спеше, и го сложила на пазвата си, а мъртвия си син сложила на моята пазва. И когато станах на сутринта, за да накърмя сина си, ето, той беше мъртъв; но когато го разгледах на сутринта, ето, не беше моят син, когото бях родила.

А другата жена каза: Не! Моят син е живият, а твоят син е мъртвият! А онази каза: Не! Твоят син е мъртвият, а моят син е живият! Така говореха пред царя.

Тогава царят каза: Едната казва: Този, живият, е моят син, а твоят син е мъртвият. А другата казва: Не! Твоят син е мъртвият, а моят син е живият.

И царят каза: Донесете ми меч. И донесоха меча пред царя.

И царят каза: Разделете на две живото дете и дайте половината на едната и половината на другата.

Тогава жената, чийто син беше живият, говори на царя, понеже сърцето я заболя за сина ѝ, и каза: О, господарю мой, дайте ѝ живото дете, но моля те, не го убивайте! А другата каза: Да не е нито мое, нито твое — разделете го!

Тогава царят отговори и каза: Дайте на тази живото дете и не го убивайте. Тя е майка му.

И целият Израил чу за съда, който царят беше отсъдил, и се убояха от царя, защото видяха, че Божията мъдрост беше в него, за да раздава правосъдие.

44. МОЛОХ. ПРИНАСЯНЕ НА ЖЕРТВА НА МОЛОХ.

Означава: Този израз се употребява като символ за някаква жестока и неумолима сила, която изисква човешки жертви.

Изразът възниква от името на жестокото финикийско божество, на което принасяли човешки жертви. Тези жертви били деца, които хвърляли в нажежените ръце на негова статуя. Споменава се многократно в различни книги на Стария Завет.

Царят оскверни и Тофет, който е в долината на Еномовите синове, за да не може никой да превежда за Молох сина си или дъщеря си през огъня^[16].

4 Царе 23:10

Да не даваш от потомството си, за да преминат *през огъня* на Молох, и да не оскверниш Името на своя Бог. Аз съм ГОСПОД.

Левит 18:21

Да не постъпваш така спрямо ГОСПОДА, своя Бог; защото те са вършили за боговете си всяка мерзост, която ГОСПОД мрази; понеже дори синовете си и дъщерите си изгарят с огън за боговете си.

Второзаконие 12:31

И синовете си и дъщерите си принесоха в жертва на демоните, и проляха невинна кръв, кръвта на синовете си и на дъщерите си, които пожертваха на ханаанските идоли, и земята се оскверни от кръвопролитие.

Псалми 106:37–38

Означава: знак на крайно отчаяние и скръб, но и на покаяние; да се покаеш дълбоко, да съжаляваш искрено за някаква постъпка или прегрешение

Става дума за древен юдейски обичай, когато в знак на скръб посипвали главата си с пепел или пръст. Грешниците пък били отлъчвани от обществото, обличали вретище^[17] и също посипвали главите си с пепел и искали прошка от братята си по вяра. След извършването на този драматичен акт и изтичане на времето за покаяние, те отново били приемани в обществото. Този акт е намерил място в много от книгите на Стария и Новия Завет.

И като повдигнаха очите си отдалеч и не го познаха,
те издигнаха глас и заплакаха; и всеки раздра дрехата си и
посипаха пръст на главите си към небето.

Йов 2:12

Затова се гнуся *от себе си* и се кая в пръст и пепел.

Йов 42:6

И когато Мардохей научи всичко, което беше станало, той раздра дрехите си, облече се във вретище с пепел и излезе сред града, и завика силно и горчиво.

Естир 4:1

И във всяка област, където стигна заповедта на царя и разпоредбата му, настана голяма скръб между юдеите и пост, и плач, и ридание; и мнозина имаха под себе си вретище и пепел.

Естир 4:3

И обърнах лицето си към Господа, Бога, за да Го потърся в молитва и молби, с пост и вретище, и пепел.

Даниил 9:3

И словото стигна до царя на Ниневия и той стана от престола си и свали одеждата си, и се покри с вретище и седна в праха. И разгласи и заяви из Ниневия с указ от царя и от големците му, казвайки: Хора и животни, говеда и дребен добитък да не вкусят нищо и да не пасат, и да не пият вода! И човек, и животно да се покроят с вретище и да викат силно към Бога; и да се върнат всеки от злия си път и от неправдата, която е в ръцете им.

Йона 3:6–8

Горко ти, Хоразине! Горко ти, Витсаидо! Защото, ако в Тир и Сидон се бяха извършили чудесата, които се извършиха у вас, те отдавна биха се покаjali във вретище и пепел.

Матей 11:21

46. КОРЕН НА ЗЛОТО

Означава: първопричина, източник на злото

Като казвате: Как ще го гоним? — и че коренът на това се намира в мен.

Йов 19:28

Защото сребролюбieto е корен на всякакви злини, към което, като се стремяха някои, се отклониха от вярата и пронизаха себе си с много болки.

1 Тимотей 6:10

Търсете мир с всички и онова осветление, без което никой няма да види Господа, като внимавайте да не би някой да не достигне до Божията благодат; да не би да поникне някой горчив корен, който да ви смущава, така че мнозина да се осквернят от него; да не би някой да е блудник или безбожник, като Исав, който за едно ястие продаде първородството си, понеже знаете, че даже когато искаше след това да наследи благословието, той беше отхвърлен, защото не намери място за покаяние, въпреки че го потърси със сълзи.

Евреи 12:14–17

47. ПОСЛАНИЕ (ВЕСТ) ДО ЙОВ

Означава: да получиш лоша вест

Изразът идва от Стария Завет, книгата на Йов, в която се разказва за мъж на име Йов „...човек непорочен и правдив, който се бои от Бога и отбягва злото.“ (Йов 1:8), който получава поредица от катастрофални съобщения.

И в деня, когато синовете му и дъщерите му ядяха и пиеха вино в къщата на най-възрастния си брат, при Йов дойде пратеник и каза: Говедата оряха и магариците пасяха при тях, когато савците ги нападнаха и ги откараха, избиха и слугите с острието на меча; и само аз избягах, за да ти съобщя.

Докато той още говореше, дойде и друг и каза: Божи огън падна от небето и изгори овцете и слугите, и ги погълна; и само аз избягах, за да ти съобщя.

Докато той още говореше, дойде и друг и каза: Халдейците образуваха три чети и нападнаха камилите и ги откараха, и избиха слугите с острието на меча; и само аз избягах, за да ти съобщя.

Докато той още говореше, дойде и друг и каза: Синовете и дъщерите ти ядяха и пиеха вино в къщата на най-възрастния си брат, и внезапно дойде силен вятър от отвъд пустинята и удари четирите ъгъла на къщата, и тя падна върху младежите и те умряха; и само аз избягах, за да ти съобщя.

Тогава Йов стана и раздра дрехата си, и обръсна главата си, и падна на земята, и се поклони. И каза: Гол излязох от утробата на майка си и гол ще се върна там. ГОСПОД даде, и ГОСПОД взе; да бъде благословено ГОСПОДНОТО Име.

Във всичко това Йов не съгреши, нито приписа на Бога нещо погрешно.

Йов 1:13–22

48. БОГ ДАЛ, БОГ ВЗЕЛ

Означава: Употребява се от една страна като смирение при голяма загуба, а от друга — като утешение при загуба на нещо, което е било получено без собствени усилия, нещо дадено „свише“ и загубено също по „Божия воля“.

И каза: Гол излязох от утробата на майка си и гол ще се върна там. ГОСПОД даде, и ГОСПОД взе; да бъде благословено ГОСПОДНОТО Име.

Йов 1:21

49. ДА ПРОВЕРИШ ОТ СЪРЦЕТО ДО ВЪТРЕШНОСТИТЕ

Означава: да се провери или изследва нещо основно, много задълбочено

Този израз, макар и не много популярен в българския език, може да бъде намерен на много места в Библията.

Нека свърши злината на безбожните, а праведния утвърди, Ти, Боже праведни, който изпитваш сърцата и вътрешностите!

Псалми 7:9

Но, ГОСПОДИ на Войнствата, който съдиш праведно, който изпитваш вътрешности и сърце, нека видя Твоето отмъщение над тях, защото на Теб поверих делото си!

Еремия 11:20

50. ДА ИЗЛЕЕШ СЪРЦЕТО ИЛИ ДУШАТА СИ ПРЕД НЯКОГО

Означава: да споделиш с някого най-съкровени неща и проблеми, които те вълнуват; да поискаш съвет

Този израз може да бъде намерен в книгите на Стария Завет.

Уповавайте се на Него по всяко време, хора, изливайте сърцето си пред Него! Бог е нашето прибежище.

Псалми 62:8

А Анна отговори и каза: Не, господарю мой, аз съм жена с наскърбен дух. Нито вино, нито спиртно питие съм пила, а излях душата си пред ГОСПОДА.

1 Царе 1:15

51. КРАЙЪГЪЛЕН КАМЪК

Означава: нещо важно, решаващо, основополагащо

Изразът е от Стария Завет и е цитиран многократно след това в Новия Завет. Символизира самия Христос.

Камъкът, който отхвърлиха зидарите, стана глава на ъгъла.

Псалми 118:22

Затова, така казва Господ БОГ: Ето, Аз полагам в Сион камък за основа, избран камък, скъпоценен крайъгълен камък, здрава основа; който вярва в *Него*, няма да бърза страховливо.

Исая 28:16

Иисус им каза: Никога ли не сте чели в Писанията: „Камъкът, който отхвърлиха зидарите, Той стана глава на ъгъла. От Господа е това и чудно е в нашите очи“?

Матей 21:42

Не сте ли чели това писание: „Камъкът, който отхвърлиха зидарите, той стана глава на ъгъла.“

Марк 12:10

А Той ги погледна и каза: Тогава какво значи това, което е написано: „Камъкът, който отхвърлиха зидарите, той стана глава на ъгъла“?

Лука 20:17

Той е камъкът, който вие зидарите презряхте, който стана глава на ъгъла.

Деяния 4:11

За вас обаче, които вярвате, Той е скъпоценност, а за тези, които не вярват: „Камъкът, който отхвърлиха

зидарите, Той стана глава на ъгъла.“

1 Петър 2:7

52. НА СВОИТЕ ГОСПОД ДАВА И В СЪНЯ

Означава: някой да получи незаслужен дар, щастие

Ако ГОСПОД не построи дома, напразно се трудят по него зидарите, ако ГОСПОД не пази града, напразно бди стражата. Безполезно е за вас да ставате рано, да стоите до късно, да ядете хляб на тежък труд, толкова Той дава на възлюбения Си *и в сън*.

Псалми 127:1–2

53. ГРЕХОВЕ НА МЛАДОСТТА

Означава: нещо, извършено поради неопитност или незнание

Не помни греховете на младостта ми, нито престъпленията ми; помни ме според милостта Си и заради добрината Си, ГОСПОДИ!

Псалми 25:7

54. ЕЗИКЪТ МИ СЯКАШ СЕ ЗАЛЕПИ ЗА НЕБЦЕТО (ДА ЗАГУБИШ УМА И ДУМА)

Означава: да загубиш дар слово от страх или възмущение

Силата ми изсъхна като черепка^[18] и езикът ми залепва за небцето ми; и си ме свел в праха на смъртта.

Псалми 22:15

55. ЧОВЕК ПРЕДПОЛАГА, ГОСПОД РАЗПОЛАГА

Означава: Човек разсъждава относно много неща, обмисля плановете си за бъдещето, но в края на краищата Бог решава. Въпреки всичките ни планове, бъдещето е неясно и е в Неговите ръце.

Сърцето на човека начертава пътя му, но ГОСПОД насочва стъпките му.

Притчи 16:9

56. СВИНЯТА ВИНАГИ ЩЕ НАМЕРИ ЛОКВА

Означава: Неразумният прави това, което е присъщо на неговата природа, и трудно може да бъде променен.

Изразът се среща както в Стария, така и в Новия Завет.

Както псето се връща на бълвоча си, *така и* безумният повтаря своята глупост.

Притчи 26:11

С тях се е случило според истинската пословица: „Псето се върна на бълвоча си и окъпаната свиня се *върна* да се валя в тинята.“

2 Петър 2:22

57. ГОРДОСТТА Е ГИБЕЛНА (ГОРДОСТТА ВОДИ ДО ГИБЕЛ)

Означава: Гордостта и надценяването на собствените сили и възможности могат да доведат до много тежки последствия в живота на човека.

Гордостта предхожда гибелта и високомерният дух предхожда падането.

Притчи 16:18

58. НОЖ С ДВЕ ОСТРИЕТА

Означава: нещо, което има както добра, така и лоша страна
Този израз може да се срещне на няколко места както в Новия,
така и в Стария Завет, но там не носи смисъла, който влагаме днес.

... но последствията ѝ са горчиви като пелин, остри
като двуостър меч.

Притчи 5:4

Защото Божието слово е живо, действено, по-остро
от всеки двуостър меч, като пронизва до разделяне душата
и духа, ставите и мозъка, и е съдия на помислите и
намеренията на сърцето.

Евреи 4:12

И в дясната Си ръка имаше седем звезди, и от устата
Му излизаше меч, остър и от двете страни, и лицето Му
светеше, както свети слънцето в силата си.

Откровение 1:16

До ангела на пергамската църква пиши: Това казва
Този, който има острия от двете страни меч...

Откровение 2:12

59. ДА НАТРУПАШ ЖАР НА НЕЧИЯ ГЛАВА

Означава: да засрамиш някого с учтивост и добронамереност
Изразът идва от Стария Завет, Притчите на Соломон. Мисълта е,
че зложелателят трябва да се засрами от неправдата, която е сторил.
„Жар на главата“ означава чувството на срам, което ще се появи у него
от стореното му добро.

Ако този, който те мрази, е гладен, дай му хляб да яде и ако е жаден, дай му вода да пие, защото *така* ще натрупаш жар на главата му и ГОСПОД ще те възнагради.

Притчи 25:21–22

60. НЕ ХВАЛИ ДЕНЯ ПРЕДИ ВЕЧЕРЯ

Означава: Не бива да се правят прибързани изводи, не бива да се радваме предварително.

Не се хвали с утрешния ден, защото не знаеш какво ще роди денят.

Притчи 27:1

61. КОЙТО ДРУГИМУ ГРОБ КОПАЕ, САМ ПАДА В НЕГО

Означава: Който готви някому злина, рискува да се озове в същата ситуация.

Тази притча на Соломон предупреждава за опасността от възмездие, когато умишлено искаме да навредим на някого.

Който копае ров, ще падне в него и камъкът ще се върне върху онзи, който го търкаля.

Притчи 26:27

Който копае яма, ще падне в нея и който разбива ограда, змия ще го ухапе. Който копае камъни, ще се рани от тях; който цепи дърва, се излага на опасност от тях.

Еклисиаст 10:8

62. СУЕТА НА СУЕТИТЕ

Означава: Колко са дребни и маловажни човешките грижи и дела пред Бога и Вечността!

Суета^[19] на суетите! — казва проповедникът. —
Суета на суетите, всичко е суета.

Еклисиаст 1:2

63. ЖИТЕЙСКИ КРЪГОВРАТ

Означава: връщане към началото на всеки етап от живота

Вятърът отива на юг и се обръща на север,
непрестанно се върти и отива, и в кръгообразните си
пътища се връща вятърът.

Еклисиаст 1:6

64. ИМА ВРЕМЕ И ЗА ХВЪРЛЯНЕ, И ЗА СЪБИРАНЕ НА КАМЪНИ

Означава: На този свят има определено време за всичко.

Има време за всяко нещо и определено време за всяко
намерение под небето: време за раждане и време за
умиране; време за насаждане и време за изкореняване *на*
насаденото; време за убиване и време за изцеляване; време
за събаряне и време за градене; време за плачене и време за
смеене; време за жалеене и време за танцуване; *време за*
хвърляне на камъни и време за събиране на камъни; време
за прегръщане и време за въздържане от прегръщане;
време за търсене и време за изгубване; време за пазене и
време за изхвърляне; време за късане и време за шиене;
време за мълчане и време за говорене; време за обичане и
време за мразене; време за война и време за мир.

Еклисиаст 3:1–8

65. В МНОГОТО МЪДРОСТ ИМА МНОГО ТЪГА

Цитат от Библията, който почти не се нуждае от обяснение.

Защото в многото мъдрост има много тъга, и който умножава знание, умножава печал.

Екклесиаст 1:18

66. ДА ИЗПИЕШ ЧАШАТА ДО ДЪНО

Означава: да изтърпиш до край изпитанието

Събуди се, събуди се, стани, *дъще* ерусалимска, която си изпила от ръката на ГОСПОДА чашата на яростта Му; изпила си, изпразнила си чашата, блюдото на опиването. Няма кой да я води от всичките синове, които е родила, и няма кой да я хване за ръка от всичките синове, които е отгледала. Тези две те сполетяха — кой ще те пожали? — опустошение и разрушение, и глад, и меч. Как да те утеша?

Исая 51:17–19

67. ГЛАС В ПУСТИНЯ

Означава: предупреждение, на което никой не обръща внимание; отчаян зов; отчаяно предупреждение

Става дума за предтечата на Исус — Йоан Кръстител. Изразът е използван и в Стария Завет, в пророчеството на Исая, а в Новия Завет се говори за думите на Йоан Кръстител.

Глас на един, който вика: Пригответе в пустинята пътя на ГОСПОДА! Права направете в степта пътеката за нашия Бог.

Исая 40:3

В онези дни дойде Йоан Кръстител и проповядваше в юдейската пустиня, като казваше: Покайте се, понеже наближи небесното царство. Защото този беше, за когото се е говорило чрез пророк Исаия, който казва: „Глас на един, който вика в пустинята: Пригответе пътя на Господа! Правете прави Неговите пътеки!“

Матей 3:1–3

Глас на един, който вика в пустинята: Пригответе пътя на Господа! Прави направете пътеките за Него.

Марк 1:3

Той каза: Аз съм „глас на един, който вика в пустинята: Прав правете пътя за Господа“, както каза пророк Исаия.

Йоан 1:23

68. ОТ МЕЧОВЕТЕ ДА ИЗКОВЕМ ПЛУГОВЕ

Означава: да склучиш мир, да се пребориш с враждата
Изразът се среща на няколко места в Стария Завет, а днес е лозунг на движенията за мир.

Бог ще съди между народите и ще отсъжда между много племена. И те ще изковат мечовете си на плугове и копията си — на сърпове. Народ против народ няма да вдигне меч и няма вече да се учат на война.

Исаия 2:4

Бог ще съди между много племена и ще отсъжда между силни народи до далечни *страни*. И те ще изковат мечовете си на плугове и копията си — на сърпове; народ

против народ няма да вдигне меч и няма вече да се учат на война.

Михей 4:3

69. ПРЕПЪНИ-КАМЪК

Означава: предпоставка за разногласия, която предизвиква проблеми и пречи за постигане на единно мнение

Изразът е използван както в Стария, така и в Новия Завет.

И Той ще бъде за светилище, но *и* за камък на препъване и за канара на съблазън за двата израилеви дома, за мрежа и за примка на ерусалимските жители. И мнозина от тях ще се спънат, ще паднат и ще бъдат съкрушени, ще се впримчат и ще бъдат уловени.

Исая 8:14–15

Какво да кажем тогава? *Това*, че народи, които не търсеха правда, получиха правда, и то правда, която е чрез вяра; а Израил, който търсеше закона на правдата, не стигна до закона. Защо? Защото не *го търсиха* чрез вяра, а някак си чрез дела. Те се спънаха в камъка за препъване, както е писано: „Ето, полагам в Сион камък на препъване и канара на съблазън^[20]; и който вярва в Него, няма да се посрами.“

Римляни 9:30–33

„Камък на препъване и канара на съблазън^[21]“, защото се препъват, бивайки непокорни, за което бяха и определени.

1 Петър 2:8

70. НЕ МОЖЕ ДА УМИЕШ АРАПИНА

Означава: да се опиташ да извършиш невъзможното
Изразът е остарял и вече не се използва толкова често в
ежедневния български език.

Може ли етиопец да промени кожата си или леопард
— петната си? Тогава и вие ще можете да правите добро,
които сте се научили на злото.

Еремия 13:23

71. ГОГ И МАГОГ

Означава: нещо страшно, лошо, проклето
Изразът е остарял и вече почти не се използва в ежедневния
български език.

Гог е страшният цар на царството Магог. Той ще навлезе заедно с
пълчищата си в земята на Израил, за да граби и опустошава, но ще
намери там гибелта си от ръката на Бога.

И ГОСПОДНОТО слово беше към мен и каза: Сине
човешки, насочи лицето си към Гог в земята на Магог,
княза на Рос, Мосох и Тувал, и пророкувай против него,
като кажеш:

Така казва Господ БОГ: Ето, Аз съм против теб, Гог,
княже на Рос, Мосох и Тувал. Ще те обърна и ще сложа
кука в челюстите ти, и ще те извадя с цялата ти войска,
коне и конници, всички великолепно облечени, едно голямо
събрание с щитове и щитчета, всички носещи мечове —
персийци, етиопци и ливийци с тях, всички с щитове и
шлемове, Гомер и всичките му полкове, дома на Тогарма от
най-крайния север и всичките му полкове, и много народи
с теб.

Пригответи се и пригответи *всичко* за себе си, ти и цялото
ти събрание, което се е събрало при теб, и им бъди страж.
След много дни ще бъдеш призован; в последните години
ще дойдеш в земята, която е била възстановена от меч и

събрана от много народи, на израилевите планини, които са били постоянно в развалини, но *народът ѝ* беше изведен отсрещ народите и те всички ще живеят *в нея* в безопасност. И ти ще се изкачиш и ще дойдеш като вихрушка, ще бъдеш като облак, за да покриеш земята, ти и всичките ти полкове, и много народи с теб.

Така казва Господ БОГ: В онзи ден ще дойдат мисли в сърцето ти и ще замислиш зъл замисъл. И ще кажеш: Ще се изкача в земята на неукрепени села, ще дойда при онези, които са в спокойствие и живеят в безопасност, които живеят всички без стени и нямат резета и порти! — за да заграбиш грабеж и да плячкосаш плячка, и да обърнеш ръката си против населени *сега* развалини и против народ, събран отсрещ народите, който е придобил добитък и имот и живее в центъра на земята. Сава и Дедан, и търговците на Тарсис с всичките му млади лъвове ще ти кажат: Да заграбиш грабеж ли си дошъл? Да плячкосаш плячка ли си събрал събранието си, да задигнеш сребро и злато, да вземеш добитък и имот, да заграбиш голям грабеж?

За това, пророкувай, сине човешки, и кажи на Гог: Така казва Господ БОГ: В онзи ден, когато народът Ми Израил живее в безопасност, няма ли да знаеш? Ще дойдеш от мястото си, от най-крайния север, ти и много народи с теб, всички яздещи на коне, голямо множество и многобройна войска. И ще се изкачиш против народа Ми Израил като облак, за да покриеш земята. Това ще бъде в последните дни, и Аз ще те доведа против Своята земя, за да Ме познаят народите, когато се осветя в теб, Гог, пред очите им.

Така казва Господ БОГ: Ти ли си онзи, за когото говорих в древните дни чрез слугите Си, израилевите пророци, които в онези дни пророкуваха години *наред*, че ще те доведа против тях?

И в онзи ден, когато Гог дойде в израилевата земя, заявява Господ БОГ, яростта Ми ще се запали в гнева Ми. И в ревността Си и в огъня на гнева Си говорих: Непременно в онзи ден ще има голямо брожение в

израилевата земя. И ще се разтреперят от присъствието Ми морските риби и небесните птици, и полските зверове, и всички пълзящи, които пълзят по земята, и всичките хора, които са по лицето на земята; и планините ще се сринат и стръмнините ще паднат, и всяка стена ще падне на земята. И ще призова против него меч по всичките Си планини, заявява Господ БОГ, мечът на всекиго ще бъде против другия. И Аз ще се съдя с него с мор и с кръв и ще наваля пороен дъжд и каменна градушка, огън и сѳра върху него и върху полковете му, и върху многото народи, които са с него. И ще се възвелича и ще се осветя, и ще се изявя пред очите на много народи; и те ще познаят, че Аз съм ГОСПОД.

И ти сине човешки, пророкувай против Гог, като кажеш: Така казва Господ БОГ: Ето, Аз съм против теб, Гог, княже на Рос, Мосох и Тувал. Ще те обърна и ще те поведе, и ще те изведе от най-крайния север, и ще те доведе на израилевите планини. И ще избия лѳка ти от лявата ти рѳка и ще изхвърля стрелите ти от дясната ти рѳка. Ще паднеш на израилевите планини, ти и всичките ти полкове, и народите, които са с теб. И ще те дам за храна на хищните птици от всякакѳв вид и на полските зверове. Ще паднеш на открито поле, защото Аз изговорих *това*, заявява Господ БОГ. И ще изпратя огън сред Магог и сред онези, които живеят безгрижно по островите; и те ще познаят, че Аз съм ГОСПОД. И ще изявя свѳтото Си Име сред народа Си Израил и няма вече да оставя да се оскверни свѳтото Ми Име. И народите ще познаят, че Аз съм ГОСПОД, Светият в Израил.

Ето, *това* идва и ще стане, заявява Господ БОГ, този е денят, за който говорих. И жителите на израилевите градове ще излязат и ще кладат огън и ще горят оръжия, щитове и щитчета, лѳкове и стрели, боздугани и копия; ще кладат огън с тях седем години. И няма да носят дърва от полето и да сечат от горите, защото ще кладат огън с оръжия. И ще ограбят онези, които са ги ограбили, и ще плячкосат онези, които са ги плячкосали, заявява Господ

БОГ. И в онзи ден ще дам на Гог място за погребване в Израил — долината на преминаващите на изток от морето; и ще затворя *пътя* на преминаващите. И там ще погребат Гог и цялото му множество и ще нарекат *мястото* долината на Амон-Гог^[22]. И израилевият дом ще ги погребва, за да се очисти земята, седем месеца; и целият народ на земята ще ги погребва. И бележит ще им бъде денят, в който Аз ще се прославя, заявява Господ БОГ. И ще отделят мъже, които постоянно да обикалят земята и които с обикалящите да погребват останалите по лицето на земята, за да я очистят. След седем месеца ще я претърсят. И обикалящите ще ходят през земята и щом някой види човешка кост, ще изправя знак при нея, докато гробарите я погребат в долината на Амон-Гог. И името и на града също ще бъде Амона^[23]. Така ще очистят земята.

А ти, сине човешки, така казва Господ БОГ: Кажете на птиците от всякакъв вид и на всички полски зверове: Съберете се и елате! Струпайте се отвсякъде на жертвата, която жертвам за вас, голяма жертва върху израилевите планини, и яжте месо и пийте кръв! Месата на силни мъже ще ядете и кръвта на земните първенци ще пиете — овни, агнета и козли, и юнци, всички угоени на Васан. И ще ядете тлъстина до насита и ще пиете кръв до опиване от жертвата, която жертвах за вас. И ще се наситите на трапезата Ми с коне и ездачи, със силни мъже и с всички воители, заявява Господ БОГ.

И Аз ще поставя славата Си между народите; и всички народи ще видят Моя съд, който извърших, и ръката Ми, която сложих върху тях. И израилевият дом ще познае, че Аз съм ГОСПОД, техният Бог, от онзи ден и за в бъдеще. И народите ще познаят, че израилевият дом беше пленен заради беззаконието си — понеже Ми измениха, затова скрих лицето Си от тях и ги предадох в ръката на притеснителите им, и те всички паднаха от меч. Според нечистотата им и според престъпленията им постъпих с тях и скрих лицето Си от тях.

Затова, така казва Господ БОГ: Сега ще върна Яков от плен и ще се смиля за целия израилев дом, и ще ревнувам за свящото Си Име. И те ще носят позора си и всичките си престъпления, с които Ми измениха, когато живеят в безопасност в земята си и няма кой да ги плаши, когато ги върна от народите и ги събера от страните на враговете им, и се осветя чрез тях пред очите на многото народи. И ще познаят, че Аз съм ГОСПОД, техният Бог, понеже ги откарах в плен при народите и *отново* ги събрах в земята им; и вече няма да оставя там никого от тях. И няма вече да скрия лицето Си от тях, защото излях Духа Си върху израилевия дом, заявява Господ БОГ.

Езекиил гл. 38–39

И когато се свършат хилядата години, Сатана ще бъде пуснат от неговата тъмница и ще излезе да мами нациите по четирите краища на земята, Гог и Магог, за да ги събере за война; чието число е като морския пясък.

Откровение 20:7–8

72. КОЛОС НА ГЛИНЕНИ КРАКА

Означава: нещо внушително на вид, което има обаче лесно уязвими места

Изразът е взет от разказа за съня на цар Навуходоносор, в който той вижда огромен истукан (колос) от метал, но с крака от глина. Този истукан рухва, когато камък удря краката му.

Ти, царю, си видял, и ето, един огромен образ. Този образ е бил велик и блясъкът му е бил превъзходен. Стоял е пред теб и видът му е бил страшен. Главата на този образ е била от чисто злато, гърдите му и мишците му — от сребро, коремът му и бедрата му — от бронз,

подбедрениците му от — желязо, краката му — отчасти от желязо, а отчасти от глина.

Ти си гледал, докато се е откъснал камък, *но* не от ръце, който е ударил образа в краката му от желязо и глина и ги е разбил. Тогава едновременно желязото, глината, бронзът, среброто и златото са се разбили и са станали като прах от летните хармани; и вятърът ги е отнесъл и никакво място не се е намерило за тях. А камъкът, който е ударил образа, е станал голяма планина и е изпълнил цялата земя.

Даниил 2:31–35

73. МЕРЗОСТ И ЗАПУСНАТОСТ

Означава: крайна степен на разорение, мръсотия

И той ще потвърди завет с мнозина за една седмица, а в половината на седмицата ще прекрати жертвата и приноса; и на крилото на мерзостите *идва един* запустител, докато решеното унищожение се излее върху запустителя.

Даниил 9:27

Затова, когато видите мерзостта на запустението, за която е говорено чрез пророк Даниил, стояща на святото място — който чете, нека разбира — тогава онези, които са в Юдея, нека бягат по планините; който се намери на къщния покрив, да не слиза да взима нещо от къщата си; и който се намери на нивата, да не се връща назад да вземе дрехата си.

Матей 24:15–18

74. ВАЛТАСАРОВ ПИР

Означава: безгрижно прекарване на времето когато се очаква приближаваща беда

В Стария Завет е разказана историята на халдейския цар Валтасар, когато по време на пир тайнствена ръка начертала на стената пророчески слова за близката му гибел. Същата нощ Валтасар бил убит.

Цар Валтасар направи голям пир на хиляда от големците си и пиеше вино пред хилядата. Когато вкуси виното, Валтасар заповяда да донесат златните и сребърните съдове, които баща му Навуходоносор беше изнесъл от храма, който беше в Ерусалим, за да пият от тях царят и големците му, жените му и наложниците му. Тогава донесоха златните съдове, които бяха изнесени от храма на Божия дом, който беше в Ерусалим; и царят и големците му, жените му и наложниците му пиеха от тях. Пиеха вино и хвалеха боговете от злато, сребро, бронз, желязо, дърво и камък.

В същия час се появиха пръсти на човешка ръка и пишеха срещу светилника по мазилката на стената на царския дворец; и царят видя частта от ръката, която пишеше. Тогава лицето на царя пребледня и мислите му го уплашиха, така че ставите на бедрата му се разхлабиха и коленете му се удряха едно в друго. Царят извика силно да въведат гадателите, халдейците и гледачите. И царят проговори и каза на вавилонските мъдреци: Който прочете това писание и ми изяви значението му, ще бъде облечен в мораво, златна огърлица *ще се окачи* на шията му и ще бъде третият властник в царството.

Тогава влязоха всичките царски мъдреци, но не можаха да прочетат писанието, нито да известят на царя значението му. Тогава цар Валтасар много се изплаши, лицето му пребледня, а големците му се смаяха. Поради думите на царя и на големците му царицата *майка* влезе в дома на пира. И царицата *майка* проговори и каза: Царю, да си жив до века! Нека не те плашат мислите ти и да не пребледнява лицето ти! Има мъж в царството ти, в когото е духът на светите богове. И в дните на баща ти в него се

намериха просветление, разум и мъдрост като мъдростта на боговете. И цар Навуходоносор, баща ти, го постави за началник на книжниците, на гадателите, на халдейците и на гледачите, царю, защото превъзходен дух и знание, разум, тълкуване сънища, изясняване на гатанки и разрешаване на трудности се намираха у този Даниил, на когото царят даде името Валтасасар. Нека сега бъде повикан Даниил, и той ще изяви значението.

Тогава Даниил беше въведен пред царя. Царят проговори и каза на Даниил: Ти ли си Даниил, от пленените от Юда, които баща ми, царят, доведе от Юда? Чух за теб, че духът на боговете бил в теб и че просветление, разум и превъзходна мъдрост се намирили в теб. И сега мъдреците и гадателите бяха въведени пред мен, за да прочетат този надпис и да ми известят значението му, но не можах да извият значението на *това* нещо. И аз чух за теб, че си могъл да тълкуваш и да разрешаваш трудности; ако можеш сега да прочетеш написаното и да ми съобщиш значението му, ще бъдеш облечен в мораво, златна огърлица *ще се окачи* на шията ти и ще бъдеш третият властник в царството.

Тогава Даниил отговори и каза пред царя: Нека даровете ти останат за теб и дай подаръците си на друг! Но все пак аз ще прочета на царя написаното и ще му съобщя значението му. О, царю, Всевишният Бог даде на баща ти Навуходоносор царство и величие, слава и великолепие. И поради величието, което му даде, всичките народи, племена и езици трепереха и се бояха пред него. Когато искаше, убиваше и когото искаше, оставяше жив; когото искаше, възвишаваше и когото искаше, унижаваше. Но когато сърцето му се надигна и духът му закоравя в гордостта, той беше свален от царския си престол и славата му се отне от него. И беше изгонен измежду хората, сърцето му стана като на животните и жилището му беше между дивите магарета; хранеха го с трева като говедата и тялото му се мокреше от небесната роса, докато позна, че Всевишният Бог владее над царството на хората и поставя

над него когото иска. А ти, негов сине, Валтасаре, не си смирил сърцето си, въпреки че знаеше всичко това, а си се надигнал над Господаря на небесата. И донесоха пред теб съдовете на дома Му и ти и големците ти, жените и наложниците ти пихте вино от тях; и ти хвали боговете от сребро, от дърво и от камък, които не виждат, нито чуват, нито разбират — а Бога, в чиято ръка е дишането ти, и в чиято *власт* са всичките ти пътища, не прослави.

Затова, от него е била изпратена частта от ръката и е било написано това писание. И това е писанието, което е било написано: Мене, мене, текел, уфарсин. Това е значението на *това* нещо: Мене: Бог е преброил *дните* на царството ти и ги е свършил. Текел: Претеглен си на везните и си намерен недостатъчен. Перес^[24]: Царството ти се раздели и се даде на мидяните и персите.

Тогава Валтасар заповяда и облякоха Даниил в мораво, *окачиха* златна огърлица около шията му и прогласиха за него, че ще бъде третият властник в царството.

В същата нощ Валтасар, царят на халдейците, беше убит. И мидянинът Дарий получи царството, когато беше на шестдесет и две години.

Даниил 5 гл.

75. КОЙТО СЕЕ ВЕТРОВЕ, ЖЪНЕ БУРИ

Означава: Когато някой върши зло, трябва да очаква да го постигне по-голямо зло. Никое сторено зло не остава ненаказано.

Това е поговорка, която можем да намерим в оригиналния ѝ изказ в Стария Завет.

Защото посяха вятър и ще пожънат буря. Няма узряло жито, израсналото няма да даде брашно, а ако даде, чужденци ще го погълнат.

Осия 8:7

Означава: В някои случаи издигнатите и високопоставени в този свят могат да бъдат последни в Божиите очи, а смирените и невзрачни на вид да са първи.

Това са думи на Иисус и са казани за успокоение и окуражаване на бедните, пренебрегнатите и онеправданите на този свят. Същевременно те представляват предупреждение за безотговорните, богатите и високопоставените. Изразът се среща на редица места в Новия Завет.

Тогава Петър в отговор Му каза: Ето, ние оставихме всичко и Те последвахме. А с нас какво ще стане? А Иисус им каза: Истина ви казвам, вие, които ме последвахте при новорождението — когато Човешкият син седне на славния Си престол, също ще седнете на дванадесет престола да съдите дванадесетте израилеви племена. И всеки, който е оставил къщи или братя, или сестри, или баща, или майка, (или жена), или деца, или ниви заради Моето Име, ще получи стократно и ще наследи вечен живот. Обаче мнозина първи ще бъдат последни, а последните — първи.

Матей 19:27–30

Не ми ли е позволено да сторя със своето, каквото искам? Или твоето око е завистливо, защото аз съм добър? Така последните ще бъдат първи, а първите — последни.

Матей 20:16

Иисус каза: Истина ви казвам: няма човек, който да е оставил къща или братя, или сестри, или майка, или баща, или деца, или ниви заради Мен и заради благовестието, и да не получи сега, в това време, сто пъти повече къщи и братя, и сестри, и майки, и деца, и ниви, заедно с гонения, а

в идващия свят — вечен живот. Обаче мнозина първи ще бъдат последни, а последните — първи.

Марк 10:29–31

И ще дойдат от изток и запад, от север и юг и ще седнат в Божието царство. И ето, има последни, които ще бъдат първи, и има първи, които ще бъдат последни.

Лука 13:29–30

77. КОЙТО ВАДИ НОЖ, ОТ НОЖ УМИРА

Означава: Бог наказва злонамереното действие. Търсенето на справедливост с оръжие е пагубно.

Тогава Иисус му каза: Върни меча си на мястото му, защото всички, които са хванали меч, от меч ще загинат.

Матей 26:52

78. НЕКА МЕ ОТМИНЕ ТАЗИ ЧАША; ОТМИНА ГО ГОРЧИВАТА ЧАША

Означава: Молба на човек да не бъде сполетян от някаква беда. Или някой се е разминал с тежка, неприятна ситуация; някому е било спестено нещо неприятно; някой е бил предпазен от нещо лошо.

Това е част от молитвата на Иисус Христос в Гетсиманската градина в навечерието на разпятието Му.

И като отиде малко напред, падна на лицето Си и се молеше, казвайки: Отче Мой, ако е възможно, нека Ме отmine тази чаша; не обаче както Аз искам, а както Ти искаш.

Матей 26:39

79. ДА СТРОИШ ДОМ ВЪРХУ ПЯСЪК

Означава: нещо неустойчиво, нездраво, безпочвено начинание

И всеки, който чуе тези Мои думи и не ги изпълнява, ще се сравни с неразумен човек, който построи къщата си на пясък; и заваля дъждът, и придойдоха реките, и духнаха ветровете, и се устремиха върху тази къща; и тя падна, и падането ѝ беше голямо.

Матей 7:26–27

80. ЗАБЛУДЕНА ОВЦА

Означава: човек, който се е отклонил от верния път, който не спазва правилата на обществото

Как ви се вижда? Ако някой човек има сто овце и едната от тях се заблуди, не оставя ли деветдесет и деветте и не отива ли по хълмовете да търси заблудилата се? И като я намери, истина ви казвам: той се радва за нея повече, отколкото за деветдесет и деветте незаблудили се.

Матей 18:12–13

Кой от вас, ако има сто овце и му се изгуби една от тях, не оставя деветдесет и деветте в пустинята и не отива след изгубената, докато я намери? И като я намери, я вдига на рамената си радостен. И като си дойде у дома, свиква приятелите си и съседите си и им казва: Радвайте се с мен, защото си намерих изгубената овца. Казвам ви, че също така ще има *повече* радост на небето за един грешник, който се кае, отколкото за деветдесет и девет праведници, които нямат нужда от покаяние.

Лука 15:4–7

81. ДА ЗАРОВИШ НЕЧИЙ ТАЛАНТ В ЗЕМЯТА

Означава: някой да не развие заложените в него способности, а да ги похаби

Изразът идва от евангелската притча за роба, който зарил в земята талант (мярка за тегло) сребро, вместо да го използва за работата си и да го умножи. Оттам думата „талант“ става синоним на особени дарби и заложи.

Защото е както *когато* един човек при тръгването си за чужбина свика своите слуги и им предаде имота си. На един даде пет таланта, на друг — два, на трети — един: на всекиго според способностите му; и тръгна.

Веднага този, който получи петте таланта, отиде и търгува с тях, и спечели още пет таланта. Също и този, който *получи* двата, спечели още два. А този, който получи единия, отиде, разкопа в земята и скри парите на господаря си.

След дълго време дойде господарят на тези слуги и прегледа сметката с тях. И когато се приближи този, който беше получил петте таланта, донесе още пет таланта и каза: Господарю, ти ми предаде пет таланта; ето, аз спечелих още пет. Господарят му каза: Хубаво, добри и верни слуго! Над малкото си бил верен, над многото ще те поставя. Влез в радостта на господаря си.

Приближи се и този, който *беше получил* двата таланта, и каза: Господарю, ти ми даде два таланта; ето, спечелих още два таланта. Господарят му каза: Хубаво, добри и верни слуго! Над малкото си бил верен, над многото ще те поставя. Влез в радостта на господаря си.

Тогава се приближи този, който беше получил един талант, и каза: Господарю, аз те знаех, че си строг човек — жънеш, където не си сял, и събираш, където не си пръскал; и като се уплаших, отидох и скрих таланта ти в земята; ето, имаш своето.

А господарят му в отговор каза: Зли и лениви слуго! Знаел си, че жъна, където не съм сял, и събирам, където не съм пръскал. Ти обаче трябваше да внесеш парите ми при

банкерите, и когато си дойдех, щях да взема своето с лихва. Затова, вземете от него таланта и го дайте на този, който има десет таланта. Защото на всеки, който има, ще се даде, и той ще има в изобилие; а от този, който няма, от него ще се отнеме и това, което има.

А този безполезен слуга хвърлете във външната тъмнина; там ще бъде плач и скърцане със зъби.

Матей 25:14–30

82. ЗЛОБОДНЕВНО (ЗЛОБАТА НА ДЕНЯ)

Означава: актуални проблеми на даденото време

Затова, не се безпокойте за утре, защото утрешният ден ще се безпокои за себе си. Достатъчно е на деня собственото му зло.

Матей 6:34

83. ИРОД

Означава: Име, станало нарицателно за жестокост, както са станали нарицателни и други библейски имена: Голиат — за великан, Юда — за предател или Каин — за братоубиец.

Когато цар Ирод научил, че във Витлеем се е родил Христос, той заповядал да избият всички деца на възраст до две години, за да няма друг, който да застраши неговото царстване.

Тогава Ирод, като видя, че беше подигран от мъдреците, твърде много се разяри и прати да убият всичките момченца във Витлеем и във всичките му околности, на две години и по-малко, според времето, което внимателно беше изучил от мъдреците.

Матей 2:16

84. ТЪРСЕТЕ И ЩЕ НАМЕРИТЕ

Означава: Човек трябва да бъде упорит и последователен в начинанията си.

Искайте, и ще ви се даде; търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори; защото всеки, който иска, получава; който търси, намира; и на този, който хлопа, ще се отвори.

Матей 7:7–8

И Аз ви казвам: искайте, и ще ви се даде; търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори. Защото всеки, който иска, получава; който търси, намира; и на онзи, който хлопа, ще се отвори.

Лука 11:9–10

85. НЕПРОГЛЕДНА ТЪМНИНА

Означава: символ на ада

... а синовете на царството ще бъдат изхвърлени във външната тъмнина; там ще бъде плач и скърцане със зъби.

Матей 8:12

86. ЗНАМЕНИЕ НА СВОЕТО ВРЕМЕ

Означава: типично обществено явление за дадено време, представляващо основна негова характеристика

Изразът идва от упрека на Исус Христос към фарисеите и садукееите, които Го приканват да им покаже небесно знамение.

Тогава фарисеите и садукееите дойдоха при *Иисус* и за да Го изпитат, поискаха от Него да им покаже знамение от небето. А Той в отговор им каза: Когато се свечери, казвате: Времето *ще* бъде хубаво, защото небето се червене; а сутрин: Днес времето *ще* бъде лошо, защото небето се червене намръщено. Вие знаете да прецените лицето на небето, а знаменията на времената не можете!

Матей 16:1–3

87. ДА СИ УМИЕШ РЪЦЕТЕ

Означава: да се отречеш от съпричастност към дадено деяние, да избягаш от отговорност

Римският прокуратор на Юдея Пилат Понтийски извършил приетото сред юдеите ритуално измиване на ръцете в знак на непричастност към убийството на Иисус Христос. Този ритуал е описан първо в Стария Завет, а след това и в Новия Завет.

Ако в земята, която ГОСПОД, твоят Бог, ти дава да я притежаваш, се намери някой убит да лежи на полето и не се знае кой го е убил, тогава старейшините ти и съдиите ти да излязат и да измерят *разстоянието* до градовете, които са около убития.

И всичките старейшини от онзи град, който е най-близо до убития, да измият ръцете си над юницата, чийто врат е бил пречупен в долината, и да отговорят, и да кажат: Нашите ръце не са пролели тази кръв, нито очите ни са видели. Дай умилостивение, ГОСПОДИ, за народа си Израил, който си изкупил, и не считай вината за невинна кръв на народа си Израил! И кръвта *ще* им се прости.

Така да отмахнеш вината за *проливането* на невинна кръв отсред себе си, като направиш това, което е право в очите на ГОСПОДА.

Второзаконие 21:1, 6–9

И така, Пилат, като видя, че никак не помага, а напротив, че се надига размирица, взе вода, уми си ръцете пред множеството и каза: Аз съм невинен за кръвта на този Праведник. Вие гледайте.

Матей 27:24

88. ФАРИСЕЙСТВО

Означава: двуличие, лицемерие

Фарисеите били религиозно течение в древна Юдея и изповядвали показно строгото изпълнение на обредите на юдейската религия. Иисус разобличавал тяхното притворно благочестие и ги наричал лицемери.

Но горко на вас, книжници и фарисеи, лицемери! Защото затваряте небесното царство пред хората, понеже сами вие не влизате, нито влизащите оставяте да влязат. (Горко на вас, книжници и фарисеи, лицемери! Защото изпояждате домовете на вдовиците, даже когато за показ правите дълги молитви; затова ще приемете по-голямо осъждане.) Горко на вас, книжници и фарисеи, лицемери! Защото обикаляте море и суша, за да направите един прозелит^[25], и когато стане такъв, го правите син на пъкъла два пъти повече от вас.

Матей 23:13–15

Горко на вас, книжници и фарисеи, лицемери! Защото сте като гробове, които не личат, така че хората, които ходят *по тях*, не знаят.

Лука 11:44

89. ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕТО НА ЮДА

Означава: получаване на възнаграждение за предателство

В Новия Завет е описано предателството на Юда — един от учениците на Иисус — и неговото разкаяние. Името Юда е синоним на предател.

И когато Той говореше, ето, Юда, един от дванадесетте, дойде, и с него — голямо множество с мечове и тояги от главните свещеници и народните старейшини. А онзи, който Го предаваше, им беше дал знак, казвайки: Когото целуна, Той е; хванете Го. И веднага се приближи до Иисус и каза: Здравей, Равви! И Го целуваше.

А Иисус му каза: Приятелю, за какво си дошъл? Тогава пристъпиха, сложиха ръце на Иисус и Го хванаха.

Матей 26:47–60

Тогава Юда, който Го беше предал, като видя, че беше осъден, се разкая и върна тридесетте сребърника на главните свещеници и старейшините и каза: Съгреших, че предадох невинна кръв. А те казаха: На нас какво ни е от това? Ти гледай.

И като хвърли сребърниците в храма, излезе и отиде, и се обеси.

А главните свещеници взеха сребърниците и казаха: Не е позволено да ги слагаме в касата на храма, понеже са цена на кръв.

И като се съветваха, купиха с тях грънчаревата нива, в която да се погребват чужденци. Затова онази нива е наречена и до днес Кръвна нива.

Матей 27:3–8

90. ТРИДЕСЕТ СРЕБЪРНИКА

Означава: символ на предателство

За тридесет сребърника Юда предава Христос на първосвещениците. Сребърникът е древна юдейска монета.

Тогава един от дванадесетте, наречен Юда Искаротски, отиде при главните свещеници и каза: Какво ще ми дадете, и аз ще ви Го предам? И те му определиха тридесет сребърника. И оттогава той търсеше удобен случай, за да Го предаде.

Матей 26:14–16

91. ЦЕЛУВКА НА ЮДА

Означава: лицемерно любезно поведение на предател

И когато Той говореше, ето, Юда, един от дванадесетте, дойде, и с него — голямо множество с мечове и тояги от главните свещеници и народните старейшини.

А онзи, който Го предаваше, им беше дал знак, казвайки: Когото целуна, Той е; хванете Го. И веднага се приближи до Исус и каза: Здравей, Равви! И Го целуваше.

А Исус му каза: Приятелю, за какво си дошъл? Тогава пристъпиха, сложиха ръце на Исус и Го хванаха.

Матей 26:47–50

92. НИКОЙ НЕ Е ПРОРОК В СОБСТВЕНАТА СИ СТРАНА

Означава: Хората обикновено не вярват в таланта и думите на човека до тях и отдават предпочитание на външните хора.

Употребява като израз на съжаление за това, че хората често не умеят да оценят достойнствата на своите и считат, че всичко мъдро и истинско се ражда на друго място.

И се отвърнаха от Него. А Иисус им каза: Никой пророк не е без почит, освен в родния си град и в дома си.

Матей 13:57

93. НЯМА „СКРИТО-ПОКРИТО“

Означава: Тайното непременно ще стане явно.

И така, не се бойте от тях; защото няма нищо покрито, което да не се открие, и тайно, което да не се узнае.

Матей 10:26

94. НЕ ПРЕДИЗВИКВАЙ СЪДБАТА, БОГ ПАЗИ ПРЕДПАЗЛИВИТЕ

Означава: Не бива да се вършат необмислени неща, които могат да доведат до лош край.

Иисус му каза: Писано е още: „Да не изпитваш Господа, своя Бог.“

Матей 4:7

95. ПОСЛЕДНАТА РИЗА НЯМА ДЖОБОВЕ

Означава: След смъртта си човек не може да вземе със себе си никакви земни блага в отвъдното. Няма смисъл да се стремим към безкрайно трупане на собственост.

Тази поговорка отговаря на традиционния християнски начин на мислене, изложен подробно в Новия Завет.

Не си събирайте съкровища на земята, където молец и ръжда ги разяждат и където крадци подкопават и крадат;

а си събирайте съкровища на небето, където нито молец, нито ръжда ги разяждат и където крадци нито подкопават, нито крадат; защото, където е съкровището ти, там ще бъде и сърцето ти.

Матей 6:19–21

96. СЛУГА НА ДВАМА ГОСПОДАРИ

Означава: Трудно е да се съвмести едновременното извършване на две различни сложни дейности, или да се работи за двама души, респ. две предприятия.

В Новия Завет е обяснена истината за противоречието на интереси, което неминуемо съпровожда втората работа.

Никой не може да служи на двама господари, защото или ще намрази единия, а ще обикне другия, или към единия ще се привърже, а другия ще презира. Не можете да служите на Бога и на мамона^[26].

Матей 6:24

Никой служител не може да служи на двама господари, защото или ще намрази единия и ще обикне другия, или ще се привърже към единия, а другия ще презира. Не можете да служите на Бога и на мамона.

Лука 16:13

97. НИТО НА ЙОТА

Означава: никак, нищо

Йота е гръцката буква Ι, ι (yióta), която се произнася като „И“. Изразът произхожда от Библията. Считала се е за най-малката буква.

Защото, истина ви казвам: докато премине небето и земята, нито една йота, нито една точка от закона няма да премине, докато всичко не се сбъдне.

Матей 5:18

98. ДУХЪТ Е БОДЪР, НО ПЛЪТТА Е НЕМОЩНА

Означава: Човек би желал да направи нещо, но е прекалено нерешителен. Човек има предпоставките да извърши нещо, но не ги използва.

Бдете и се молете, за да не паднете в изкушение.
Духът е бодър, но плътта — немощна.

Марк 14:38

Бдете и се молете, за да не паднете в изкушение.
Духът е бодър, но плътта — немощна.

Матей 26:41

99. НЕ ХВЪРЛЯЙТЕ БИСЕРИ ПРЕД СВИНЕТЕ

Означава: да пропилиеш нещо, да хвърлиш нещо на вятъра
Става дума и за това, да предложиш някому нещо ценно, било то материално или духовно, а той да не може да разбере и оцени неговата истинска стойност. Напрасно хабене на думи пред хора, които не желаят или не са в състояние да оценят казаното и неговия смисъл.

Не давайте свято нещо на кучетата, нито хвърляйте бисерите си пред свинете, да не би да ги стъпчат с краката си и да се обърнат да ви разкъсат.

Матей 7:6

100. ДА ИЗГУПАШ ПРАХА ОТ КРАКАТА СИ

Означава: да тръгнеш на далеч и да оставиш зад себе си завистта, обидата, злобата и алчността, а също така и стари вражди, да скъсаш решително, веднъж за винаги с нещо недобро

В основата на този израз е древен юдейски обичай, който повелявал на всеки, който се връща в своите юдейски земи от пътешествие в езически страни, да отърси от себе си дори праха от пътя, който също се е считал за нечист. По времето на Новия Завет този жест се е използвал като знак за сваляне на отговорност, когато посланието на апостолите на Исус Христос не е било приемано.

И ако някой не ви приеме и не послуша думите ви, като излизате от дома му или от онзи град, отърсете праха от краката си.

Матей 10:14

И ако някои не ви приемат, когато излизате от онзи град, отърсете и праха от краката си за свидетелство против тях.

Лука 9:5

И праха, който е полепнал по краката ни от вашия град, отърсваме против вас; но това да знаете, че Божието царство е приближило.

Лука 10:11

И ако в някое място не ви приемат и не ви послушат, като излизате оттам, изтърсете праха изпод краката си като свидетелство против тях.

Марк 6:11

Но юдеите подбудиха набожните и високопоставени жени и градските първенци и като повдигнаха гонение против Павел и Варнава, ги изпъдиха от своята област. А те отърсиха против тях праха от краката си и дойдоха в Икония.

Деяния 13:50–51

101. ВЪЛК В ОВЧА КОЖА

Означава: Така наричат злите хора, които се преструват на добронамерени и под маската на добротата въвеждат в заблуждение лековерните, след което се възползват от това. Лицемерен човек, който прикрива лошите си намерения с привидно благочестие, лош човек, който се представя за безобиден и невинен.

Пазете се от лъжливите пророци, които идват при вас в овчи дрехи, а отвътре са вълци грабители.

Матей 7:15

102. НЕ БИВА ДА СЕ НАЛИВА НОВО ВИНО В СТАРИ МЕХОВЕ

Означава: Нови разбирания не могат да се вместят в стар начин на мислене.

Понякога се използва и изразът „Старо / вкиснало вино в нови мехове“ (най-често в политиката), като се има предвид представяне на стари идеи в нова формулировка.

Нито наливат ново вино в стари мехове; иначе меховете се спукват, виното изтича и меховете се изхабяват. Но наливат ново вино в нови мехове, та и двете се запазват.

Матей 9:17

И никой не налива ново вино в стари мехове; защото виното ще спука меховете и ще се изхабят и виното, и меховете; а *наливат* ново вино в нови мехове.

Марк 2:22

И никой не налива ново вино в стари мехове, защото не само че новото вино ще пръсне меховете и то самото ще изтече, а и меховете ще се изхабят.

Лука 5:37

103. ЖЪНЕ, БЕЗ ДА Е СЯЛ

Означава: човек, който ползва плодовете на чужд труд

Тогава се приближи този, който беше получил един талант, и каза: Господарю, аз те знаех, че си строг човек — жънеш, където не си сял, и събираш, където не си пръскал...

Матей 25:24

... защото се боях от теб, понеже си строг човек: взимаш това, което не си положил, и жънеш, което не си посял.

Лука 19:21

104. ПОСЛЕДНОТО ОТ МАТЕЙ

Означава: Някой може да очаква най-лошото, някой е в много лошо (финансово) състояние.

Предполага се, че позоваването на последните думи на Матей е било обвързано преди всичко с финансовото състояние, защото той по професия е бил бирник. За съжаление този израз е преиначен и е

изгубил първоначалния си смисъл на великото поръчение за разпространение на благата евангелска вест.

И така, идете, правете ученици всичките народи и ги кръщавайте в Името на Отца и Сина и Светия Дух, като ги учите да пазят всичко, което съм ви заповядал. И ето, Аз съм с вас през всичките дни до свършека на света. (Амин.)
Матей 28:19–20

105. ПО СКОРО КАМИЛА ЩЕ МИНЕ ПРЕЗ ИГЛЕНО УХО, ОТКОЛКОТО...

Означава: нещо невъзможно

В древността „иглено ухо“ са наричали малка вратичка за пешеходци край големите градски порти на Ерусалим. През тях след падането на здрача, когато се затваряли големите порти, преминавали закъснели пастири със стадата си, а магарето преминавало с мъка през тях.

Има и едно друго тълкувание, а то е, че първоначално в библейския текст не е била думата „камелос“ — камила, а думата „камилос“ — дебело въже. И двете думи в Средновековието се произнасяли по един и същ начин. Разликата се обяснява с грешка при преписването. Установено е обаче, че думата „камилос“ е влязла значително по късно, след времето, в което са писани Евангелията.

И в двата случая смисълът на израза е един и същ — нещо невъзможно.

И пак ви казвам: по-лесно е камила да мине през иглени уши, отколкото богат да влезе в Божието царство.
Матей 19:24

По-лесно е камилата да мине през иглени уши, отколкото богат да влезе в Божието царство.
Марк 10:25

Защото по-лесно е камила да мине през иглени уши,
отколкото богат да влезе в Божието царство.

Лука 18:25

106. НЕ ПОСТАВЯЙ СВЕТЛИНАТА СИ ПОД КРИНА (ШИНИК)

Означава: не бъди прекалено скромнен, показвай открито
способностите си, не се продавай евтино

Вие сте светлината на света. Град, поставен на хълм,
не може да се укрие. И когато запалят светило, не го слагат
под шиника, а на светилника, и то свети на всички, които
са вкъщи. Също така нека свети вашата светлина пред
хората, за да виждат добрите ви дела и да прославят вашия
Отец, който е на небесата.

Матей 5:14–16

107. НЯМА ДА ОСТАНЕ КАМЪК ВЪРХУ КАМЪК

Означава: да се разруши нещо до основи

Това са пророческите думи на Иисус Христос за предстоящото
разрушаване на Ерусалим, което се сбъдва 70 години след Неговото
разпятие.

И когато Иисус излезе от храма и си отиваше,
учениците Му се приближиха да Му покажат сградите на
храма. А Той им каза: Не виждате ли всичко това? Истина
ви казвам: няма да остане тук камък върху камък, който да
не бъде сринат.

Матей 24:1–2

108. ПЪТЕВОДНА ЗВЕЗДА

Означава: нещо много важно, което трябва да те направлява в живота

Витлеемската звезда е водила източните мъдреци — влъхвите, които отивали да се поклонят на новородения Иисус Христос.

А те, като изслушаха царя, си тръгнаха; и ето, звездата, която бяха видели на изток, вървеше пред тях, докато дойде и спря над мястото, където беше Детето.

Матей 2:9

109. СКЪРЦАНЕ СЪС ЗЪБИ

Означава: Употребява се в преносен смисъл като израз на безсилна ярост.

Това са думи на Иисус Христос, който говори за ужасите на ада.

Но ви казвам, че мнозина ще дойдат от изток и от запад и ще насядат с Авраам, Исаак и Яков в небесното царство, а синовете на царството ще бъдат изхвърлени във външната тъмнина; там ще бъде плач и скърцане със зъби.

Матей 8:12

110. КЕСАРЕВОТО — КЕСАРИЮ, БОЖИЕТО — БОГУ!

Означава: Трябва да се отдава всекиму неговото.

Кесар е старата форма на Цезар и означава император.

И (фарисеите) пратиха при Него учениците си заедно с иродианите да кажат: Учителю, знаем, че си искрен, учиш в истина Божия път и не Те е грижа от никого, защото не гледаш на лицето на хората. Затова ни кажи: Ти как мислиш? Позволено ли е да даваме данък на императора, или не?

А Иисус разбра лукавството им и каза: Защо Ме изпитвате, лицемери? Покажете Ми данъчната монета.

И те Му донесоха един динарий. И Той им каза: Чий е този образ и надпис?

Отговориха Му: На императора. Тогава Той им каза: Като е така, отдавайте императорското на императора, а Божието — на Бога.

Матей 22:21

111. КОЙТО НЕ Е С МЕН, ТОЙ Е ПРОТИВ МЕН.

Означава: В духовния свят има само две царства — на доброто и злото, на Бога и на Сатана.

Тези думи на Иисус Христос говорят ясно, че трети път няма. За съжаление днес смисълът на този израз е преиначен и се разбира по-скоро като принадлежност към някаква политическа кауза.

Който не е с Мен, той е против Мен; и който не събира с Мен, разпилява.

Матей 12:30

112. НЕ СЪДЕТЕ, ЗА ДА НЕ БЪДЕТЕ СЪДЕНИ

Означава: Старай се да гледаш собствените си грешки, а не чуждите.

Изразът е от проповедта на планината на Иисус Христос:

Не съдете, за да не бъдете съдени.

Матей 7:1

113. БЛАЖЕНИ СА НИЩИТЕ ДУХОМ

Означава: Блажени са смирените пред Бога.

В българския език е запазена църковнославянската дума „нищи“ вместо съвременната „бедни“.

Блажени бедните по дух, защото е тяхно небесното царство.

Матей 5:3

114. ВСИЧКО ДРУГО Е ОТ ЛУКАВОГО

Означава: излишно, ненужно, вредно

Това са думи на Иисус Христос, който забранява на хората да се кълнат в небето, в земята и в себе си.

Още сте чули, че е било казано на древните: „Не се кълни лъжливо, а изпълнявай клетвите си пред Господа.“ Но Аз ви казвам: никак да не се кълнете — нито в небето, защото то е престол на Бога; нито в земята, защото е Негово подножие; нито в Ерусалим, защото е град на великия Цар. И в главата си да не се кълнеш, защото не можеш да направиш нито един косъм бял или черен. Но говорът ви да бъде: да, да; не, не; а каквото е повече от това, е от лукавия.

Матей 5:33–37

115. ДА СЕ ОТДЕЛИ ЗЪРНТОТО ОТ ПЛЯВАТА

Означава: да се отдели истината от лъжата, доброто от лошото; важното от маловажното

Изразът е от евангелската притча за това, как неприятел посял плевели между пшеницата.

Друга притча им предложи, като каза: Небесното царство се уподобява на човек, който е посял добро семе на

нивата си; но когато хората спяха, неприятелят му дойде и пося плевели между пшеницата, и си отиде.

И когато поникна посеvät и завърза плод, тогава се появиха и плевелите. А слугите на домакина дойдоха и му казаха: Господине, не пося ли ти добро семе на нивата си? Но тогава откъде са плевелите? Той им каза: Някой враждебен човек е направил това. А слугите му казаха: Като е така, искаш ли да отидем да ги оплевим? А той каза: Не искам; да не би като плевите плевелите, да изскубете заедно с тях и пшеницата. Оставете да растат и двете заедно до жетва. А във време на жетва ще кажа на жетварите: съберете първо плевелите и ги вържете на снопове за изгаряне, а житото приберете в житницата ми.

Тогавa Той остави множеството и дойде вкъщи. И учениците Му се приближиха до Него и казаха: Обясни ни притчата за плевелите на нивата.

А в отговор Той каза: Сеячът на доброто семе е Човешкият Син; нивата е светът; доброто семе са синовете на царството; а плевелите — синовете на лукавия; неприятелят, който ги пося, е дяволът; жетвата е свършекът на света; а жетварите са ангелите. И така, както събират плевелите и ги изгарят в огън, така ще бъде и при свършека на света. Човешкият Син ще изпрати ангелите Си, които ще съберат от царството Му всички съблазни^[27] и онези, които вършат беззаконие; и ще ги хвърлят в огнената пещ; там ще бъде плач и скърцане със зъби. Тогавa праведните ще блеснат като слънцето в царството на своя Отец. Който има уши (да слуша), нека слуша.

Матей 13:24–30; 36–43

116. ПРЕЗРЕНИЯТ МАМОН

Означава: презреният метал (пари), безсмислено натрупано материално богатство

Никой не може да служи на двама господари, защото или ще намрази единия, а ще обикне другия, или към единия ще се привърже, а другия ще презира. Не можете да служите на Бога и на мамона^[28].

Матей 6:24

И Аз ви казвам: Спечелете си приятели чрез неправедното богатство, та когато се привърши, да ви приемат във вечните жилища.

И така, ако в неправедното богатство не бяхте верни, кой ще ви повери истинското *богатство*?

Никой служител не може да служи на двама господари, защото или ще намрази единия и ще обикне другия, или ще се привърже към единия, а другия ще презира. Не можете да служите на Бога и на мамона.

Лука 16:9,11,13

117. СЛУЖИ НА МАМОНА

Означава: човек, който се грижи основно за богатството, материалните блага

Мамон — олицетворение на богатство и земни блага.

Никой не може да служи на двама господари, защото или ще намрази единия, а ще обикне другия, или към единия ще се привърже, а другия ще презира. Не можете да служите на Бога и на мамона.

Матей 6:24

118. НАСЪЩЕН ХЛЯБ

Означава: необходимо всекидневно препитание

Изразът идва от т. нар. „Господна молитва“, с която Христос учи учениците си да се молят. Църковнославянският израз за ежедневен е „насъщен“.

Дай ни днес всекидневния хляб...

Матей 6:11

... давай ни всеки ден всекидневния ни хляб...

Лука 11:3

119. СОЛТА НА ЗЕМЯТА

Означава: най-добрата и полезна част на човешкото общество, която е призвана да пази душевната чистота

Думи на Исус Христос към вярващите при Неговата проповед на планината.

Вие сте солта на земята. Но ако солта обезсолее, с какво ще се осоли? Тя вече за нищо не става, освен да се изхвърли навън и да се тъпче от хората.

Матей 5:13

120. ТРЪНЕН ВЕНЕЦ

Означава: много тежко и унижително изпитание

Преди разпятието на Исус Христос на главата Му поставили венец от бодливи тръни.

И сплетоха венец от тръни, който наложиха на главата Му, и сложиха тръстика в дясната Му ръка; и като коленичиха пред Него, Му се подиграваха и викаха: Привет, Царю юдейски!

Матей 27:29

И Му облякоха пурпурна мантия, сплетоха и венец от тръни и го положиха *на главата* Му.

Марк 15:17

И войниците сплетоха венец от тръни, наложиха го на главата Му и Му облякоха пурпурна дреха, и казваха: Привет, Царю юдейски!; и Му удряха плесници.

Йоан 19:2–3

121. ВЯРАТА МОЖЕ ДА ПРЕМЕСТИ ПЛАНИНИ

Означава: Убеждението в правотата на някакво начинание помага да се преодолеят трудностите, свързани с неговото осъществяване.

... истина ви казвам: ако имате вяра колкото синапено зърно, ще кажете на тази планина: Премести се оттук там! — и тя ще се премести; и нищо няма да ви бъде невъзможно.

Матей 17:20

122. КАЕЩА СЕ МАГДАЛЕНА

Означава: човек (жена), разкалял се от развратен живот и върнал се към нормален, трудов начин на живот

Мария Магдалена била изцелена от Исус Христос, който изгонил от нея „седем демона“. Тя се разкаляла за предишния си живот и станала един от Неговите най-верни последователи. Понякога изразът се използва и в ироничен смисъл за някои, които се покаяват само привидно, „за пред хората“.

И като възкръсна рано в първия ден на седмицата, Иисус се яви първо на Мария Магдалена, от която беше изгонил седем демона.

Марк 16:9

И ето, една жена от града, която беше грешница, като разбра, че седи на трапезата в къщата на фарисея, донесе алабастрен съд с миро. И като застана отзад при краката Му и плачеше, започна да облива краката Му със сълзи и да ги изтрива с косата си, и целуваше краката Му, и ги мажеше с мирото.

А когато фарисеят, който Го беше поканил, видя това, каза в себе си: Този човек, ако беше пророк, щеше да познае коя и каква е жената, която се допира до Него, защото тя е грешница. А Иисус в отговор му каза: Симоне, имам нещо да ти кажа. А той рече: Учителю, кажи.

Един заемодавец имаше двама длъжника. Единият му дължеше петстотин динария, а другият — петдесет. И понеже нямаха да му платят, той прости и на двамата. И така, кой от тях ще го възлюби повече? В отговор Симон каза: Мисля, че онзи, на когото е простил повече. А Той каза: Правилно отсъди.

И като се обърна към жената, каза на Симон: Виждаш ли тази жена? Влязох в къщата ти, но ти не даде вода за краката Ми, а тя със сълзи обля краката Ми и ги изтри с косата си. Ти целувка не Ми даде, а тя не е престанала да целува краката Ми, откакто съм влязъл. Ти с масло не помаза главата Ми, а тя с миро помаза краката Ми. Затова ти казвам: прощават ѝ се многото грехове; защото тя възлюби много; а на когото малко се прощава, той малко люби.

И ѝ каза: Простени са ти греховете.

Лука 7:37–48

В този текст не се споменава името на грешницата, която се кае, затова не можем да сме сигурни, че става дума за Мария Магдалена.

Скоро след това Иисус ходеше по градове и села да проповядва и да благовестява Божието царство. А с Него бяха дванадесетте ученици и някои жени, които бяха изцелени от зли духове и болести: Мария, наречена Магдалена, от която бяха излезли седем демона...

Лука 8:1–2

123. ВИЖ ГРЕДАТА В СОБСТВЕНОТО СИ ОКО

Означава: бъди самокритичен

Човек е така устроен, че не осъзнава своите недостатъци, а вижда дребните недостатъци на другите.

И защо гледаш съчицата в окото на брат си, а не усещаш гредата в своето око? Или как можеш да кажеш на брат си: Брате, остави ме да извадя съчицата, която е в окото ти, когато ти сам не виждаш гредата, която е в твоето око? Лицемерце! Първо извади гредата от своето око и тогава ще видиш ясно, за да извадиш съчицата, която е в окото на брат ти.

Лука 6:41–42

Не съдете, за да не бъдете съдени. Защото, с какъвто съд съдите, с такъв ще ви съдят; и с каквато мярка мерите, с такава ще ви се мери.

И защо гледаш съчицата в окото на брат си, а не усещаш гредата в своето око? Или как ще кажеш на брат си: Остави ме да извадя съчицата от окото ти; а ето гредата в твоето око? Лицемерце, първо извади гредата от своето око и тогава ще видиш ясно, за да извадиш съчицата от окото на брат си.

124. ДА СЕ ХРАНИШ С МЕД И АКРИДИ

Означава: строго съблюдаване на пост, почти глад
Йоан Кръстител, живеейки в пустинята, водел аскетичен живот и се хранел с див мед и акриди (вид скакалци).

А Йоан носеше облекло от камилска козина и кожен пояс около кръста си и се хранеше с акриди и див мед.
Марк 1:6

125. ЦЯЛ ЛЕГИОН

Означава: много

Иисус го попита: Как ти е името? А той каза: Легион; защото в него бяха влезли много демони.
Лука 8:30

И Иисус го попита: Как ти е името? А той Му каза: Легион ми е името. Защото сме мнозина.
Марк 5:9

126. ДА СЕ ПОТИШ С КЪРВАВА ПОТ

Означава: голямо усилие при извършване на дадена работа; силно напрежение, силен страх

И като беше в борба, се молеше по-усърдно и потта Му стана като големи капки кръв, които капеха на земята.
Лука 22:44

127. КАТО В ЛОНОТО НА АВРААМ

Означава: абсолютна сигурност, пълна надеждност
Думата лоно означава „скут“ и е била еврейският израз за рая.
Изразът идва от разказа за Лазар в Новия Завет.

Имаше някой си богаташ, който се обличаше в пурпур и висон и всеки ден се веселеше бляскаво.

Имаше и един сиромаш на име Лазар, покрит със струпеи, когото слагаха да лежи пред портата му, като желаше да се нахрани от трохите, които падаха от трапезата на богаташа; и кучетата идваха и лижеха раните му.

Умря сиромашът и ангелите го занесоха в Авраамовото лоно^[29]. Умря и богаташът и беше погребан.

И в ада, като беше на мъки и повдигна очи, видя отдалеч Авраам и Лазар в неговото лоно.

Лука 16:19–23

128. НЕКА ЛЕКАРЯТ ПЪРВО САМ ДА СЕ ИЗЦЕРИ

Означава: обърни внимание на себе си, преди да даваш съвети
Изразът представлява пословица, известна в древния свят.

А Той им каза: Вие сигурно ще Ми кажете тази поговорка: Лекарю, изцели себе си! Направи и тук, в Своето родно място, онова, което сме чули, че става в Капернаум.

Лука 4:23

129. И КАМЪК ЩЕ ПРОГОВОРИ

Означава: крайна степен на възмущение или негодувание

Изразът идва от разказа за символичното тържествено влизане на Иисус в Ерусалим.

И когато вече се приближаваше до превала на Елеонския хълм, цялото множество ученици започнаха да се радват и със силен глас да славят Бога за всичките чудеса, които бяха видели, казвайки: Благословен Царят, който иде в Господното Име! Мир на небето и слава във висините!

А някои от фарисеите сред множеството Му казаха: Учителю, смъмри учениците Си!

И Той в отговор каза: Казвам ви, че ако тези млъкнат, то камъните ще извикат.

Лука 19:37–40

130. НЕКА ИМ БЪДЕ ПРОСТЕНО, ЗАЩОТО НЕ ЗНАЯТ КАКВО ПРАВЯТ

Означава: Понякога и злото трябва да се прости, защото може да е сторено неволно.

Това са слова на Иисус Христос при разпятието.

А Иисус каза: Отче, прости им, защото не знаят какво правят. И разделиха дрехите Му, като хвърлиха жребий.

Лука 23:34

131. ДА ДАДЕШ СВОЯТА ЛЕПТА

Означава: да дадеш според силите и възможностите си своя принос за някакво добро дело

По думите на Иисус двете лепти (много малка сума) на вдовицата, пуснати в храмовата каса, са много по-ценни от богатите пожертвувания на другите, защото тя е дала всичко, което е имала.

Като повдигна очи, Иисус видя богатите, че пускат даровете си в касата. А видя и една бедна вдовица, че пускаше там две лепти.

И каза: Истина ви казвам, че тази бедна вдовица пусна повече от всички; защото всички тези пуснаха в даровете (за Бога) от излишъка си; а тя от немотията си пусна цялото си препитание, което имаше.

Лука 21:1–4

И като седна Иисус срещу касата, гледаше как народът пускаше пари в касата; и мнозина богаташи пускаха много. А една бедна вдовица дойде и пусна две лепти^[30], тоест един кодрант.

А Иисус повика учениците Си и им каза: Истина ви казвам: тази бедна вдовица пусна повече от всички, които пускат в касата. Защото те всички пускат от излишъка си, а тя от немотията си пусна всичко, което имаше — цялото си препитание.

Марк 12:41–44

132. БЛУДНИЯТ СИН СЕ ЗАВРЪЩА

Означава: връщане към вярата, връщане към Бога, връщане към бащиното огнище, връщане към корените; разкаял се отстъпник

Изразът идва от притчата за блудния син. В нея се разказва за това, как един син, след като поискал и получил своята част от наследството си, излязъл от бащиния си дом и пропилял всичко. След като претърпял много несгоди и унижения, той се върнал с разкаяние при баща си, който с радост го приел и му простил.

Каза още: Някой си човек имаше двама сина. И помладият от тях каза на баща си: Тате, дай ми дела, който ми се пада от имота. И той им раздели състоянието.

И не след много дни по-младият син си събра всичко и отиде в далечна страна, и там пропиля имота си с разпуснатия си живот. А след като пропиля всичко, настана голям глад в онази страна и той изпадна в лишение. И отиде и се свърза с един от гражданите на онази страна, който го прати на полетата си да пасе свине. И желаше да се насити с рошковите, от които ядат свинете; но никой не му даваше.

А като дойде на себе си, каза: Колко наемници на баща ми имат хляб и в излишък, а пък аз умирам от глад! Ще стана да отида при баща си и ще му кажа: Тате, съгреших против небето и пред теб; не съм вече достоен да се наричам твой син; направи ме като един от наемниците си.

И стана и отиде при баща си. А когато беше още далеч, баща му го видя, смили се и като се затича, се хвърли на врата му и го целуваше. А синът му каза: Тате, съгреших против небето и пред теб; не съм вече достоен да се наричам твой син.

Но бащата каза на слугите си: Бързо изнесете най-хубавата премяна и го облечете, сложете пръстен на ръката му и сандали на краката му; и докарайте угоеното теле и го заколете и нека ядем и се веселим, защото този мой син беше мъртъв и оживя, изгубен беше и се намери. И започнаха да се веселят.

А по-старият му син беше на нивата; и като си идваше и се приближи до къщата, чу песни и игри. И повика един от слугите и попита какво е това. А той му каза: Брат ти си дойде; и баща ти закла угоеното теле, защото го прие здрав. И той се разсърди и не искаше да влезе; а баща му излезе и започна да го моли. А той в отговор каза на баща си: Ето, толкова години ти работя и никога не съм престъпил някоя твоя заповед, но на мен не си дал дори едно яре някога, за да се повеселя с приятелите си; а щом си дойде този твой син, който изпояде имота ти с блудниците, за него ти закла угоеното теле. А той му каза: Синко, ти си винаги с мен и всичко мое е твое. Но

подобаваше да се развеселим и да се зарадваме; защото този твой брат беше мъртъв и оживя, и изгубен беше и се намери.

Лука 15:11–32

133. ВЛАСТ НА ТЪМНИТЕ СИЛИ, ВЛАСТ НА ТЪМАТА

Означава: тържество на злото

Думите са на Иисус Христос към дошлата да Го арестува храмова стража.

А на дошлите против Него главни свещеници, началници на храмовата *стража* и старейшини Иисус каза: Като срещу разбойник ли сте излезли с мечове и тояги? Когато бях всеки ден с вас в храма, не протегнахте ръце срещу Мен. Но сега е вашият час и властта на тъмнината.

Лука 22:52–53

134. ТОМА НЕВЕРНИ

Означава: съмняващ се човек

Апостол Тома не повярвал веднага във възкресение на Иисус Христос.

Затова другите ученици му казаха: Видяхме Господа. Но той им каза: Ако не видя на ръцете Му белега от гвоздеите и не сложа пръста си в белега от гвоздеите, и не сложа ръката си в ребрата Му, няма да повярвам!

И след осем дни учениците Му пак бяха вътре и Тома — с тях. Иисус дойде, като вратите бяха заключени, застана на средата и каза: Мир вам!

Тогава каза на Тома: Дай си пръста тук и виж ръцете Ми, и си дай ръката, и я сложи в ребрата Ми; и не бъди

невярващ, а вярващ.

Тома в отговор Му каза: Господ мой и Бог мой!

Иисус му каза: (Тома,) понеже Ме видя, ти повярва.
Блажени, които не са видели и са повярвали.

Йоан 20:25–29

135. ДА СЛОЖИШ ПРЪСТ В РАНАТА

Означава: да се докоснеш до най-уязвимото, най-болното място на някого или на нещо (напр. обществено явление), и да се убедиш сам, без да се доверяваш другиму

Изразът е от същия евангелския разказ за Тома Неверни.

А Тома, един от дванадесетте, наречен Близник, не беше с тях, когато дойде Иисус. Затова другите ученици му казаха: Видяхме Господа. Но той им каза: Ако не видя на ръцете Му белега от гвоздеите и не сложа пръста си в белега от гвоздеите, и не сложа ръката си в ребрата Му, няма да повярвам!

И след осем дни учениците Му пак бяха вътре и Тома — с тях. Иисус дойде, като вратите бяха заключени, застана на средата и каза: Мир вам!

Тогаваш каза на Тома: Дай си пръста тук и виж ръцете Ми, и си дай ръката, и я сложи в ребрата Ми; и не бъди невярващ, а вярващ.

Тома в отговор Му каза: Господ мой и Бог мой!

Иисус му каза: (Тома,) понеже Ме видя, ти повярва.
Блажени, които не са видели и са повярвали.

Йоан 20:24–29

136. ВСЕКИ СИ НОСИ КРЪСТА

Означава: Човек трябва търпеливо и покорно да понася негодите, които му поднася животът.

Иисус сам е носил кръста, на който е трябвало да бъде разпнат.

И Той, носейки кръста Си, излезе на мястото, наречено Лобно, което на еврейски се казва Голгота,
Йоан 19:17

137. ГОЛГОТА

Означава: символ на страданието

И Той, носейки кръста Си, излезе на мястото, наречено Лобно, което на еврейски се казва Голгота, където Го разпънаха, и с Него други двама — от едната и от другата страна, а Иисус по средата.
Йоан 19:17–18

138. ТОЙ НЕ Е ОТ ТОЗИ СВЯТ

Означава: чудак

Използва се за хора, които сякаш са се откъснали от реалния свят, чудаци. Изразът може да бъде намерен на две места в Евангелието от Йоан, в разговора на Иисус Христос с юдеите.

И им каза: Вие сте от долното; Аз съм от горното.
Вие сте от този свят; а Аз не съм от този свят.

Йоан 8:23

Има го и в отговора на Иисус Христос, който Той дава на Пилат Понтийски на въпроса: „Ти ли си юдейският Цар?“

Иисус отговори: Моето царство не е от този свят; ако беше царството Ми от този свят, служителите Ми щяха да се борят да не бъда предаден на юдеите. Но сега царството Ми не е оттук.

139. НЕ ХВЪРЛЯЙ ПРЪВ КАМЪК

Означава: не упреквай и не осъждай някого за нещо, което може би и ти не спазваш

А Иисус отиде на Елеонския хълм. И рано сутринта пак дойде в храма и целият народ дойде при Него, и Той седна и ги поучаваше. А книжниците и фарисеите доведоха (при Него) една жена, хваната в прелюбодеяние, и като я поставиха по средата, Му казаха:

Учителю, тази жена беше хваната в самото прелюбодеяние. А Мойсей ни е заповядал в закона да убиваме такива с камъни. А Ти какво казваш? И това казаха, за да Го изпитат, та да имат за какво да Го обвиняват. А Иисус се наведе надолу и пишеше с пръст на земята.

Но като продължаваха да Го питат, Той се изправи и им каза: Който от вас е безгрешен, нека пръв хвърли камък върху нея. И пак се наведе и пишеше с пръст на земята.

А те, като чуха това, се разотидоха един по един, като започнаха от по-старите; и Иисус остана сам и жената, която стоеше по средата.

И когато се изправи и не видя никого освен жената, Иисус ѝ каза: Жено, къде са тези, които те обвиняваха? Никой ли не те осъди?

И тя отговори: Никой, Господи. Иисус каза: И Аз не те осъждам; иди си и отсега не съгрешавай вече.

Йоан 8:1–7

140. ДА СТАНЕШ ПАВЕЛ ОТ САВЕЛ

Означава: да се промениш изцяло, от противник на нещо да станеш негов привърженик

Изразът идва от Библията, в която се разказва за Савел, който преследвал християните. След време той се покръстил и станал апостол Павел. За него се разказва в книгата Деяния на светите апостоли. Там той носи както името Савел, така и името Павел. Самият израз в този му вид не съществува в Библията.

А Савел опустошаваше църквата, като влизаше във всяка къща и отвличаше мъже и жени, и ги предаваше в тъмница.

Деяния 8:3

И Анания отиде и влезе в къщата; и като положи ръце на него, каза: Брате Савле, Господ ме изпрати, Исус, който ти се яви по пътя, докато идваше, за да прогледаш и да се изпълниш със Свети Дух.

И веднага паднаха от очите му *нещо* като люспи и той прогледна; и стана и се кръсти. И като прие храна, доби сила. И Савел преседя няколко дни с учениците в Дамаск. И веднага започна да проповядва по синагогите за Исус, че Той е Божият Син.

Деяния 9:17–20

Но Савел, който се наричаше и Павел, изпълнен със Свети Дух, се вгледа в него...

Деяния 13:9

141. НЕ СЕ РИТА СРЕЩУ ОСТЕН

Означава: Понякога човек не бива да се противопоставя, не бива да бъде непокорен и вироглав, защото обстоятелствата в момента са по-силни от него. Не бива да се влиза в безсмислени битки с по-силен.

И като паднахме всички на земята, чух глас, който ми казваше на еврейски: Савле, Савле, защо Ме гониш? Трудно е за теб да риташ срещу остен.

Деяния 26:14

142. ПРЕЖИВЯВАНЕ ОТ ДАМАСК

Означава: възлово преживяване в живота на един човек, преживяване, което е в състояние да промени из основи неговите действия и начин на мислене

Изразът се използва вече много рядко и произтича от разказа за преживяването на Павел при приемането на християнската вяра.

И на отиване, като приближаваше Дамаск, внезапно блесна около него светлина от небето. И като падна на земята, чу глас, който му казваше: Савле, Савле, защо Ме гониш?

И той каза: Кой си Ти, Господи? А Той *отговори:* Аз съм Иисус, когото ти гониш. Трудно е за теб да риташ срещу остен.

И той, треперещ и поразен, каза: Господи, какво искаш да направя? А Господ му *каза:* Стани и иди в града, и ще ти се каже какво трябва да правиш.

А мъжете, които го придружаваха, стояха като вцепенени, понеже чуха гласа, а не видяха никого. И Савел стана от земята и като отвори очите си, не виждаше нищо; и като го водеха за ръка, го заведоха в Дамаск. И три дни той не виждаше и нито яде, нито пи.

А в Дамаск имаше един ученик на име Анания; и Господ му каза във видение: Анание! А той каза: Ето ме, Господи.

И Господ му каза: Стани и иди на улицата, която се нарича Права и попитай в къщата на Юда за един от Тарс на име Савел; защото, ето, той се моли и е видял (във

видение) един човек на име Анания да влиза и да полага ръце на него, за да прогледа.

А Анания отговори: Господи, чул съм от мнозина за този човек — колко зло е сторил на Твоите светии в Ерусалим. И тук той има власт от главните свещеници да върже всички, които призовават Твоето Име.

Но Господ му каза: Иди, защото той Ми е избран съд, за да носи Моето Име пред езичници, царе и израилеви синове. Защото Аз ще му покажа колко много трябва да пострада той заради Моето Име.

И Анания отиде и влезе в къщата; и като положи ръце на него, каза: Брате Савле, Господ ме изпрати, Иисус, който ти се яви по пътя, докато идваше, за да прогледаш и да се изпълниш със Свети Дух.

И веднага паднаха от очите му *нещо* като люспи и той прогледна; и стана и се кръсти. И като прие храна, доби сила. И Савел преседа няколко дни с учениците в Дамаск. И веднага започна да проповядва по синагогите за Иисус, че Той е Божият Син.

Деяния 9:3–20

143. ВСИЧКО ХУБАВО ИДВА ОТГОРЕ, ОТ НЕБЕТО

Означава: Всичко, което е добро, е дар от Бога.

Изразът се използва при различни случаи и категориите горе/долу могат да имат както йерархичен, така и топографски смисъл.

Всяко дадено добро и всеки съвършен дар е от горе и слиза от Отца на светлините, в когото няма изменение, нито сянка от промяна.

Яков 1:17

144. ВЯРВАЙ И НЕ СЪМНЯВАЙ

Означава: Човек трябва да вярва в правотата на това, което върши, и да не се съмнява в успешния край.

Но да моли с вяра, без да се съмнява ни най-малко; защото, който се съмнява, прилича на морска вълна, която се тласка и блъска от ветровете.

Яков 1:6

145. СМЪРТЕН ГРЯХ

Означава: много тежък, непростим грях, който не може да се изкупи

Апостол Йоан говори за смъртен и несмъртен грях, като за несмъртния може да се измоли изкупление. Тъй като жертвата на Христос е достатъчна за изкупление на всички грехове на хората, смъртният грях е да бъде отказана тази жертва.

Ако някой види брат си, че извърши несмъртен грях, нека се моли, и Бог ще му даде живот — на онези, които съгрешават несмъртно. Има смъртен грях — не казвам за него да се моли.

Всяка неправда е грях; и има грях, който не е смъртен.

Знаем, че всеки, който е роден от Бога, не съгрешава; а роденият от Бога пази себе си и лукавият не го докосва.

1 Йоан 5:16–17

146. ОТДАВАЙ ВСЕКИМУ ЗАСЛУЖЕНОТО

Означава: Благодарност и уважение се полага на всеки, който е сторил добро.

И така, отдавайте на всички дължимото: на когото *се дължи* данък — данъка, на когото мито — митото, на

когото страх — страха, на когото почит — почитта.

Римляни 13:7

147. ВЛАСТТА ТРЯБВА ДА СЕ УВАЖАВА

Означава: всяка власт е от Бога и трябва да се уважава

Апостол Павел говори за принципите на отношението на християнина към гражданската власт. Днес този израз има по-скоро ироничен подтекст към началниците.

Всеки човек да се подчинява на властите, които са над него; защото няма власт, която да не е от Бога, и колкото *власти* има, те са определени от Бога.

Римляни 13:1

148. НЕВЕДОМИ СА ПЪТИЩАТА ГОСПОДНИ

Означава: Обикновеният човек не може да предвиди бъдещето си, защото то е в ръцете на Бога.

У нас се използва изразът в неговия църковно-славянски изказ — неведоми пътища. Думата „ведам“ означава „знам“, „разбирам“. Т.е. на нас не ни е дадено да разберем пътищата на Господа. Само Той знае какво да прави и как да ни спаси.

О, колко дълбоко е богатството на мъдростта и познанието на Бога! Колко непостижими са Неговите присъди и неизследими пътищата Му!

Римляни 11:33

149. ЛОШИТЕ ПРИЯТЕЛИ ПОКВАРЯВАТ

Означава: Подбирай внимателно приятелите си.

Не се мамете. Лошите приятели покваряват добрите нрави.

1 Коринтяни 15:33

150. ДА ГОВОРИШ С АНГЕЛСКИ ЕЗИК

Означава: да се говори омайващо, но настойчиво, с цел някой да бъде убеден в нещо

Ако говоря с човешки и ангелски езици, а любов нямам, аз съм станал мед, която звънти, или кимвал^[31], който дрънка.

1 Коринтяни 13:1

151. ТРЪН В ПЕТАТА

Означава: постоянно предупреждение, но и предизвикателство, непрекъснато дразнене, но и критичен съпровод на нечии действия

А за да не се превъзнасям поради твърде многото откровения, ми се даде трън в плътта, пратеник от Сатана, да ме мъчи, за да не се превъзнасям. За това нещо три пъти се молих на Господа да се махне от мен; и Той ми каза: Достатъчна ти е Моята благодат; защото силата *Ми* се показва съвършена в немощ.

2 Коринтяни 12:7–9

152. СПОРЕД БУКВАТА И ДУХА

Означава: нещата да се разглеждат не само по външни и формални признаци (буквата), но и по вътрешно съдържание и смисъл (духа)

Използва в смисъл, че понякога формалното противоречи на същността и смисъла на нещата.

(Бог) ни направи способни да бъдем служители на нов завет — не на буквата, а на Духа; защото буквата убива, а Духът оживотворява.

2 Коринтяни 3:6

153. ТАЙНА СΙΑ ВЕЛИКА ЕСТ

Означава: нещо, което е скривано усърдно, нещо недостъпно
У нас този израз се употребява в църковно-славянския му изказ.

Тази тайна е голяма; но аз казвам *това* за Христос и за църквата.

Ефесяни 5:32

154. КОЙТО НЕ РАБОТИ, НЕ ТРЯБВА ДА ЯДЕ

Означава: Който не желае да се труди, не трябва да ползва благата, създадени от други.

Защото и когато бяхме при вас, ви заръчахме това: ако някой не иска да работи, той също и да не яде.

2 Солунци 3:10

155. КОРЕНЪТ НА ЗЛОТО Е В ПАРИТЕ

Означава: Любовта към парите, сребролюбие то е в основата на повечето човешки проблеми.

Защото сребролюбието е корен на всякакви злини, към което, като се стремяха някои, се отклониха от вярата и пронизаха себе си с много болки.

1 Тимотей 6:10

156. КНИГА СЪС СЕДЕМ ПЕЧАТА

Означава: нещо непознато, нещо неразбираемо, нещо недостъпно за нашия разум

За мнозинството от хората напр. книгите за компютрите, теоретичните науки, същността на ядрената енергия и т.н. са непонятни. Използва се и изразът „заключено със седем ключа“.

И видях в дясната ръка на Седящия на престола книга, написана отвътре и отзад, запечатана със седем печата.

Откровение 5:1

157. АЛФА И ОМЕГА

Означава: основа на всичко, най-важното, начало и край

Изразът е взаимстван от Библейския текст. Алфа и омега са първата и последната букви на гръцката азбука.

И ми каза: Сбъдна се! Аз съм Алфа и Омега, Началото и Краят. На жадния ще дам даром от извора на водата на живота.

Откровение 21:6

158. АПОКАЛИПСИС

Означава: Страшният съд при второто пришествие на Иисус Христос

Апокалипсис, или преведено от гръцки — Откровение, на Йоан Богослов, е последната книга на Новия Завет.

Думата „апокалипсис“ днес се употребява повече в преносен смисъл за страшни, глобални катаклизми, които могат да имат последствия, равни с тези на библейския край на света.

159. АРМАГЕДОН

Означава: мястото, на което ще се проведе последната битка между доброто и злото при второто пришествие на Исус Христос

И ги събра на мястото, което на еврейски се нарича Армагедон.

Откровение 16:16

160. АПОКАЛИПТИЧЕН ВЕСТИТЕЛ, ЕЗДАЧ, КОЙТО НОСИ АПОКАЛИПСИС

Означава: някой, който носи гибел и разруха

Изразът е взет от Новия Завет, Откровението на Йоан, където е описано явяването на четири апокалиптични ездача, които носят война, глад, чума и смърт и представлява пророчество за гибелта на човечеството и края на света.

И видях, когато Агнето отвори един от седемте печата, и чух едно от четирите живи същества да казва като с глас от гръм: Ела (и виж)! И видях, и ето, бял кон; и язdecият на него имаше лък; и му се даде венец и той излезе побеждавайки и за да победи.

И когато отвори втория печат, чух второто живо същество да казва: Ела (и виж)! И излезе друг кон, червен; и на язdecия на него се даде да вдигне мира от земята, така че хората да се избият един друг; и му се даде голям меч.

И когато отвори третия печат, чух третото живо същество да казва: Ела (и виж)! И видях, и ето, черен кон; и язdecият на него имаше везни в ръката си. И от средата на четирите живи същества чух като глас, който казваше:

Един хиникс^[32] пшеница за един динарий^[33] и три хиникса ечемик за един динарий; и не повреждай маслиненото масло и виното.

И когато отвори четвъртия печат, чух гласа на четвъртото живо същество, което казваше: Ела (и виж)! И видях, и ето, блед кон и името на яздеция на него беше смърт, и адът го следваше. И даде им се власт над четвъртата част от земята, за да убиват с меч, с глад, с мор и със земните зверове.

Откровение 6:1–8

[1] Придобивка, Печалба ↑

[2] Лъх, Нищожност ↑

[3] *или:* вината ↑

[4] *или:* за да бъде простено ↑

[5] Без родина ↑

[6] Малък ↑

[7] Объркване ↑

[8] *или:* Покрив направи на ковчега, според лакътя го изгради отдолу нагоре ↑

[9] *букв.:* надделяха, бяха силни ↑

[10] *букв.:* гъмжат ↑

[11] Червен ↑

[12] На евр. думата жена звучи подобно на думата мъж, но в женски род — мъжкиня. ↑

[13] *или:* идол, образ на божество от камък, дърво или метал ↑

[14] *вероятно:* телохранилите на царя ↑

[15] *букв.:* свещеници, *вероятно* използвано като благородническа титла ↑

[16] *т.е.* да го жертва на Молох ↑

[17] еврейска траурна дреха от груб плат, която се носи при скръб покаяние и нещастие ↑

[18] парче от счупен глинен съд ↑

[19] *или:* нищожност, абсурдност, безполезност, безсмислица ↑

[20] *или:* препънка, повод за грях ↑

[21] *или:* повод за грях ↑

[22] Множеството на Гог ↑

[23] Множество ↑

[24] основната форма на уфарсин ↑

[25] изповядващ юдейската религия, без да е юдеин по народност

↑

[26] на богатството ↑

[27] или: препънки, поводи за грях ↑

[28] на богатството ↑

[29] букв.: skut; *еврейският израз за рая* ↑

[30] най-дребната гръцка монета ↑

[31] камбана ↑

[32] около 1 кг ↑

[33] една надница ↑

Издание:

Автор: Димитър Константинов

Заглавие: Скритото съкровище на Библията

Издание: първо

Издател: Верен

Град на издателя: София

Година на издаване: 2016

Тип: религиозен текст

Националност: българска

Редактор: Юлиана Ненова

Художник: Верен

ISBN: 978-619-7015-86-7

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/10619>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.